

1	TARTALOMJEGYZÉK.....	1
2	BEVEZETÉS, KÖSZÖNTŐ .....	2
3	A TELEPÜLÉS BEMUTATÁSA.....	3
4	ÖRÖKSÉGÜNK.....	5
5	TELEPÜLÉSKÉPI SZEMPONTBÓL MEGHATÁROZÓ TERÜLETEK .....	20
6	AJÁNLÁSOK .....	31
7	JÓ PÉLDÁK BEMUTATÁSA: ÉPÜLETEK, ÉPÍTÉSZETI RÉSZLETEK .....	40
8	JÓ PÉLDÁK BEMUTATÁSA: SAJÁTOS ÉPÍTMÉNYFAJTÁK, REKLÁMHORDOZÓK, EGYÉB MŰSZAKI BERENDEZÉSEK 51	
9	MELLÉKLETEK .....	52

**„Az építkezés minden polgárnak egyéni joga és magánügye volt, amelybe a városi hatóság nem is kívánt beleszólni, mert nem ismerte fel, mily mértékben érint az közérdeket.**

**A középkor felfogása szerint a közérdek a telekhatárnál véget ért, s hogy e határon belül hogyan építkeztek, azzal senki sem törődött.**

**Ennek ellenére a középkori városok utcaképeiben mégis rendet, harmóniát, mértéktartást, egymáshoz való igazodást és ízlést találunk, ami nem jogszabályokból, hanem a középkori polgár gondolkodásából, a közösséghez önként igazodó magatartásból és ösztönös szépérzékből, ízlésből fakadt.”**

*Borbíró Virgil, 1956*

A kézikönyv ehhez kíván segítséget nyújtani. Segítség és iránymutatás ahhoz, hogy a település bemutatásával, az értékek megismertetésével és egy kis útmutató segítségével feltárja az épített és települési környezet szépségét. Követendő példákat mutasson és ösztönzőleg hasson a lakosokra, beköltözőkre, arra inspirálva őket, hogy a településhez illő és léptékben is illeszkedő épületeket hozzanak létre.

A kézikönyv célja, hogy bevesse az olvasót az építészeti, természeti és táji értékek tárházába, hogy olyan épületet tudjon építeni, ami valódi büszkeséggel töltheti el, egyben illeszkedik a település képéhez, azt ízléssel viszi tovább, érték ad a település, településképp számára.

A kézikönyvben foglalt ajánlások nem kötelező jellegűek. Nem céljuk az uniformizálás, sőt éppen ellenkezőleg. Céljuk az értékekre való figyelemfelhívás, az értékek megismertetése, a lehetőségek feltárása. A kézikönyv nem egy merev, lezárt egész, hanem nyílt, folyamatos hozzászólást és változtatást lehetővé tevő kezdeményezés kíván lenni. Ahogy a település története sem befejezett, hanem folyamatosan továbbíródik.



#### ÁLTALÁNOS TELEPÜLÉSKÉP, TELEPÜLÉSKARAKTER



Leányvár a Budapestet Esztergommal és hajdan Béccsel összekötő nagy forgalmú 10 sz. főút mentén fekvő település.



Budapesttől nyugatra 32 km-re, Esztergomtól délre 15 km-re, Dorogtól, a járás-székhelytől 5 km-re, a Pilis és a Gerecse hegységek találkozásánál fekszik.

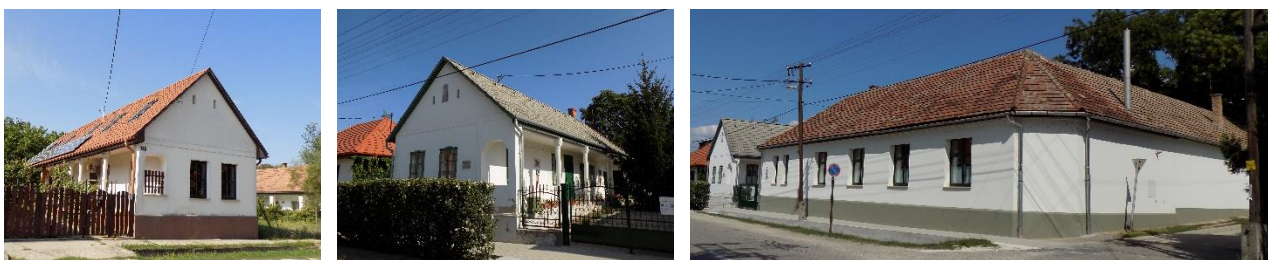
Aki a 213 m tengerszint feletti Kálvária hegyre felmegy - amelynek tövében terül el 3 km hosszban a falu - fáradságáért nagyszerű látványban részesül. A látogató lába előtt láthatja a Kisalföld utolsó keleti nyúlványát, láthatja a 15 km-re lévő Párkány papírgyárának kéményét, láthatja az esztergomi bazilikát, 30-40 km hosszúságban láthatja továbbá innen az Esztergomtól egészen Budáig húzódó, sok történelmi eseményről hallgató, gyönyörű mély színben kéklő Pilis hegység és erdőség délnyugati oldalát. A falu mögött pedig a "végtelenségbe" húzódnak a Gerecse szelíd, békés hangulatot árasztó, mezőgazdasági lankái.



A települést északon, nyugaton és délen lankás domboldalak, szabad, beépítetlen területek, szántók, legelők és erdőfoltok, keleten pedig a vasút és síkvidéki mezőgazdasági területek határolják.

A 10-es főúton Piliscsaba felől érkezve Leányvárra egy új iparterület mellett haladunk el, ahol a jellegzetes csarnoképületek fölött szabad domboldalak magasodnak. Északról érkezve a településre szintén lankás domboldalak tövében haladunk. Ha nem lenne a 10-es út mentén hosszan elnyúltnak kiépült Bécsi út házsora mára észre sem vennénk, hogy elhaladunk a település történelmi magját képező - a 10 útba csatlakozó - Erzsébet utca és maga Leányvár központja mellett. A vegyes beépítésű Bécsi útról a központ felé kanyarodva feltárul előttünk a völgyben futó út mentén kialakult valamikori főutca.

Az utcára merőleges valaha kizárólag oromfalas hosszúházakkal sűrűn beépült Erzsébet utcában hajdan minden ház előtt diófák álltak. A templom körül természetes módon kialakult központban aztán még inkább besűrűsödik a beépítés, a hosszúházakat felváltják a hajlított házak.



Az általános utcaképet alapvetően földszintes házak alkotják, ebből csak az újabb kori épületek ütköznek ki, melyek szinte kivétel nélkül emeletes vagy tetőteres házak. Jellegzetes épített környezeti értéket képviselnek a megmaradt díszes tornácoszlopos népi lakóházak, valamint a zárt sorúan beépített központi településmag. A központi területek településképe alapvetően megőrizte a hagyományos falusi utcaképet. Az Erzsébet utca beépítése jelentős településszerkezeti és karakterbeli értékekkel rendelkezik. A kis szélességű telkek miatt a házak utcai homlokzata keskeny, két kis ablakkal és a tornáccal, amely nem nyitott, hanem derékig felfalazott. A különböző időbeli fejlődési szakaszok aztán jelentősen befolyásolták, átalakították a település morfológiáját, szerkezetét. Az Erzsébet utca után elsőként beépült a „kertek alja”. A fő utcával párhuzamosan kialakult két utca, amelyek beépítése és utcaképe már nagyon változatos. A domborzati adottságok miatt a Kálvária utca kétoldali beépítésű Várdomb és Templom utcákkal ellentétben csak egyoldalasan épült ki.



A településképe meghatározó elemei a település fölé magasodó, beépítetlen, zöldellő Kálvária domb, a kápolnával, a kálváriával és a völgyekben futó házsorok, mögöttük a dombokra felszaladó kertek sok-sok gyümölcs fájával.



A település közvetlen belterületét mindenhol mezőgazdasági művelésű szántóterületek és kisebb erdőfoltok határolják.

## 4 ÖRÖKSÉGÜNK

### A TELEPÜLÉS RÖVID TÖRTÉNETE

Leányvár a XVII. században, a török hódoltság utáni évtizedekben telepített új községek egyike.

Azonban a település központi földrajzi és stratégiai fekvése következtében, a területen már ősidők óta éltek emberek.

A múzeumokban látható leletek évezredekre visszanyúló emlékekkel tanúskodnak arról, hogy ez a terület is jelentősen részt vett az emberiség őstörténetének, az ősember civilizált emberré való fejlődésének változatos színjátékában.

A csiszolatlan kőkor (K.e.18.000-10.000) emberének nyomait több helyen is megtaláljuk a környéken, így például a Klastrompusztai Leány-és Legénybarlangban a Pilisben. A csiszolt kőkor (K.e.8.000) emberének nyomait is sok helyen találták meg régészek a környéken.

Esztergom és vidéke, benne leányvár a rézkorban (K.e.2.500-2000) a Kárpátok által övezett földrajzi egységnek már ez időben is középpontja volt.

A bronzkorban (K.e.2.000-900) Leányvár és a környező települések már lakott helyek voltak. Erről a különösen gazdag bronzkori emlékek tanúskodnak.

Ezt követően a keltákat a rómaiak erőszakkal uralmuk alá hajtották (K.u.400-ig), akik uralták e területet is, és erős védelmi vonalrendszert képeztek itt ki erődítményeikkel, hogy a Gerecse-Pilis-Duna háromszög felé vezető hegysorosokat biztosítsák. Feltehetően ennek az erődítményrendszernek egyik őrállomásainak alapjaira- bukkantak a 10-es út menti iparterületen.

Így a honfoglaló magyarok (897) hazánk területén kétféle népet találtak: germánokat és szlávokat.

Esztergom és környéke – amelybe Leányvár is tartozik - nagy szerepet játszott az Árpád-házi királyok alatt. Esztergom a tatárjárásig ,1241-ig hazánk fővárosa is volt.

Leányvár község középkori története még ismeretlen. Még bizonyításra vár az a monda, hogy a bátoriak vára állt a Kolostorhegyen (199 m), amelyben egy bátori lány lakott és innét ered a község neve Leányvár. Egy másik feltételezés szerint a Kolostorhegy tetején egy apácakolostor állott, amely a török időkben pusztult el, s az apácától származik Leányvár község neve.

Az biztos, hogy léteznie kellett a Kolostorhegyen egy várnak, vagy kolostornak, mert egy 4961/2.sz. 1930-as kiadású és 1922-es helyszíni megújítással a Magyar Királyi Állami Térképészet által kiadott "Dorog" feliratú térképen a 199 m-es Kolostorhegyen az "R" betű mellett még a rom térképeje is fel van tüntetve.

Az is tény, hogy a Kolostorhegy környékén, főleg attól északra, a papi-földekként ismert, a Csolnok felé vezető dűlő út menti szántóföldeken valamikor település volt, mert még a 30'-as 40'-es években is szántás közben rengeteg követ forgatott ki az ekevas.

Tény az is, hogy a község területe hajdan az óbudai Clarissa apácarend tulajdona volt Csolnokkal együtt. Ezt igazolja V. István király 1270-ben kiállított adomány levele, melyben megerősíti a IV. Béla által Csolnok földre - ide tartozott a mai Leányvár is - tett adományt. Egy 1297 június 22.-én kelt oklevélben az apácák keresetét nyújtanak be a Dorog környékén elterülő birtok határaik megállapítása végett. A káptalan (Dorog) és az apácakolostor (Leányvár) több ízben a nádor elé viszi az egymás birtokjogain esett sérelmet (1488).

Bél Mátyás történetíró az 1730-as kiadású művében a következőket írja: "Leányvár a budai apácák birtoka, akiktől nevét is kapta, azelőtt ugyanis Ulmodvárnak nevezték."

A másfélszázados török hódoltság idején Ulmodvár, az apácák kolostora és környéke a hadi utak mentén fekvő sok más településhez hasonlóan elnéptelenedik, pusztasággá változik, romba dől. Az itt élőket vagy elhurcolták, vagy elmenekültek, és az addig - szinte folytonos birtokperek közepette - nyilván gondosan művelt szántók, rétek és szőlők pusztasággá válnak, vadonná lesznek.

Az 1570-es török adóösszeírás nem is tesz említést az apácáknak erről a birtokáról.

A törökök végleges kiűzése után az országút mentén fekvő helységek továbbra is sokat szenvednek az átvonuló katonaságtól. (Rákóczi szabadságharc 1703-11) A közállapotok továbbra is olyanok voltak, hogy a falvak újjáépülése egyáltalán nem, vagy csak lassan haladtak. A határokat egyhangú pusztaság jellemzi, gaz és cserje mindenfelé, mintha emberi kéz soha nem érintette volna. Akkoriban (1670) - Esztergom városán kívül - a megyében alig találtak több mint 2000 embert. A török hódoltság alól visszafoglalt területet hivatalos bizottságok járták be, és Leányvár neve mellé is ez a meghatározás kerül: egészen elhagyott ("ganz oedt").

Az 1701-ből fennmaradt első egyház látogatási jegyzőkönyv Dorog megvizitálásakor megemlíti, hogy fiókegyháza: Csolnok, leányegyházai: Csév, Kesztlóc, Leányvár. Lehet, hogy volt már néhány hívő, akik miatt számba veszi az egyház a települést? A válaszra még további kutatások szükségesek. Ha igen, ezek csak önkéntes bevándorlók: szökött katonák, föld nélküli zsellérek, vándorlegények lehettek, akiket a mostoha körülmények továbbállásra kényszeríthettek, mert az 1720. évi országos adóösszeírás Leányvárt még nem említi. Bár ez nem zárja ki annak lehetőségét, hogy itt földnélküli jobbágyok, zsellérek éljenek már. Ugyanis az óbudai Clarissa apácák rendje a török uralom idején Pozsonyba költözött, és a visszafoglalás után egy ideig ők kezelik Csolnok és Leányvár földjeit, volt birtokukat, majd ezeket a nagy hatalmú gróf Grassalkovich Antal vette bérbe tőlük, aki egyébként a magyarországi német települést is intézte és később, 1748-ban királyi kamarai elnök lett, és hatalmas vagyonra tett szert.

Nyilván a legeltetés egymagában nem tudta kielégíteni a földesúr vagyonszerző ambícióit. A rétek és legelők hasznosításán túl a többi területre, a vadonná lett szántóföldekre is szükség volt a vagyonszerzési éhség csillapítására. A földesúrnak tehát érdekükben állott, hogy a községeket benépesítsék, jobbágyokat telepítsenek oda, akiknek megművelésre odaadják a földeket, és ennek fejében pénzbeli és természetbeni szolgáltatásokkal tartoznak az uraságnak.

Tehát megkezdődik az önkéntes bevándorlás mellett a céltudatos telepítés is. Ez valószínűleg a XVII. sz. első felében több hullámban zajlott le, mert az első telepések közül sokan a szokatlan éghajlat a szegényes felszereltséggel nehezen termővé tehető, elvadult földek és különböző járványok miatt elpusztultak, vagy jobb vidékre menekültek.

Pontosan még nem tudjuk, hogy Leányvárra mikor és honnan jöttek betelepülők Németországból. Az bizonyított tény, hogy 1755-ben lett az első leányvári lakos a csolnoki egyházközség anyakönyvébe bejegyezve, mivel Leányvár csak 1803-ban lett önálló egyházközség és addig a csolnoki anyaegyház filiáléja (máshol székelő tagozata) volt.

Levéltári adatból ismeretes, hogy 1757-ben összeírták az új leányvári telepeseket, akik 3 évi adómentességet kaptak, szőlő után 6 évit. Ekkor a falu 198 lakosából 15 jobbágy család. (Az első nevek között ilyenek vannak: Grósz, Moller, Exter, Tisch, Spádt.) Ekkor még 10 rovás után adózik a község, 20 évvel később már 72 rovás után fizet adót. (rovás: az elszámolás ősi, ma már kihalt eszköze, többnyire pálcára rótt jel.

Az első iparosok között volt: 2 takács, 2 varga, 1 kovács, 1 mészáros, 1 földesúri kocsmáros, 1 községi kocsmáros, 1 kőműves.

Eredetük, a még ma is használt tájszólás után előbb burgenlandi, vagy bajor, mint sváb, mert míg az előbbiekkal majdnem azonos németet beszélünk, addig utóbbiakat (Württemberg) szinte meg sem értjük.

Bizonyításra vár az is, hogy melyik földesúr nevéhez fűződik a község újratelepítése. Villányi László földmérő szerint a bajnai gróf Sándor család lenne az. (Báró Sándor Menyhért, vagy utóda Mihály) De a terület bérlője ekkortájt a nagy hatalmú Grassalkovich Antal, aki 1748 óta a Magyar Kamara elnöke és a magyarországi német telepítések intézője. Talán a Grassalkovich család akkori irattárának tanulmányozása megadná erre és még több már kérdésre is a döntő választ.

A lakosság megélhetési forrása kezdetben az állattenyésztés, a szőlőművelés, a rozs,-és burgonyatermesztés volt. A jó vörös és fehér borai kitűnő kelendőségnek örvendtek, de 1875 körül a nagy filoxéra csapás ezeket a szőlőket is elpusztította. Az akkori híres szőlőkultúra azóta sem tudott újjászületni.

Kétszáz évvel ezelőtti (1775) levéltári adatokból tudjuk, hogy szegény község volt: kevés jobbágnak kellett sok zsellért eltartani és még a földesúrnak és államnak adót és robotot fizetni.

### **Eddigi kutatások alapján a falu fejlődéséről és lakói életének alakulásáról a további adatok ismertek:**

- 1785-ben épült a Kálvária kápolna és kereszt (lásd a feliratot).
- 1785-ben II.József eltörli a szerzetesrendeket, a Clarissa rendet is. A község - mint filia - addig Csolnokhoz tartozott. Ekkor a vallás,-és tanulmányi alap tulajdonába ment át, melynek csolnoki uradalmához tartozott.
- 1790-ben épült a plébánia lak.
- 1796 óta iskolamester működik a faluban.



- 1802-ben lesz felállítva a Szűz Mária és Szent János szobor a kálvária kereszt két oldalán.

Ezeket Wegner Antal állíttatta.



- 1803-ban a község önálló plébániát kap és egytantermes iskolát.

- 1806-1823.-ig épült a (még ma is fennálló) templom, melynek építési tervrajzát állítólag az akkori kirvai (Máriaalom) községi bíró fondorlatos módon kicserélte volna az övékkel, a kisebbel. Ez lenne a magyarázata annak, hogy a kisebb lélekszámú Kírván épült a nagyobb templom, és a nagyobb lélekszámú Leányváron a kisebb. Mindkettő egy időben épült. A templomkeresztben Krisztus testét Schäfer Pál földműves, műkedvelő szobrász alkotta. Fiai már képzett szobrászok lettek Budapesten.



- 1810-ben létesült a mai temető.
- 1848-49. Az 1848-as márciusi események Petőfi és Kossuth gyűjtő szónoklatai legfőképp a jobbágyság eltörlése, lelkesítőleg hathattak a jobbágy és zsellérsorban élő, a szegénységgel és földesúrral folytonosan elfojtott küzdelmet vívó őseinkre. Ugyancsak levéltári adatokból tudjuk, hogy ekkor 500-600 lakos élt itt. Tizenhét féltelkes jobbágy van, akiknek a tulajdonába ment át, az addig használt föld, és megszűnt a robot, valamint a kötelező ajándékozás. 1848 december végén itt vonult végig a honvéd hadsereg. Az 1849-es tavaszi hadjárat során is több ízben keresztül haladnak honvéd csapatok a Budapest-bécsi országúton.
- 1849 nyarán 17 ember állt be honvéddnek. (Miért éppen 17? Talán a 17 jobbágy családból fogott egy-egy fő fegyvert a márciusi vívmányok védelmére? ) A szabadságharc leverése utáni években Schiller György fegyverrejtegetés címén állt bíróság előtt.
- 1857-ig az egytantermes, egy tanerős iskolát a vallásalap szervezte és tartotta fenn. Ettől az évtől a község vállalta a fenntartással járó terheket. 1860. június 28. Nagy jégverés pusztított. Évente búcsújárás e napon Szentkeresztre.
- 1863-93-ig Ebert Endre esperes a plébános. A templom főoltárának képét -Szt. Erzsébet alamizsnát oszt- ő festette.
- 1892 Új tornyot kap a templom az addigi fatorony helyett.
- 1896 Új orgonát kap a templom.

A 18. század utolsó évtizede az itt élő emberek életében sorsdöntő fordulatot, változást hoz. Környéken megindul az iparosodási folyamat azzal, hogy Dorog környékén szén található, amely iránt e tájban fokozódik az érdeklődés. A számos zsellérből most sokan el tudnak menni dolgozni a bányákba, ahol, a későbbi feljegyzésekből ismert, keserves és életveszélyes munkáért, az embertelen és megalázó bánásmód mellett ugyan kaptak minimális munkabért, de a századforduló táján a pénztelenség és nyomor állandó. A "jó békebeli idők"-ből az itt lakók legtöbbször a fárasztó munka, a városi cseléd- és szolgasors jutott.

1904-ben az iskola római katolikus felekezeti lett. A jelenlegi iskola utcai részén lévő két tanterem ekkor épült fel. Jelentős érdeme volt ebben Mayer Imre plébánosnak /1893-1906/, pápai kamarás. Ettől kezdve 2 tanterem 2 tanerő működik.

1914-18. Az első világháborúba több mint 100-an kaptak behívót, kik közül 31-en haltak hősi halált 1919. Tanácsköztársaság: érthető, hogy a 4 éves háború után a nagyon elszegényedett lakosok és a néhány éve nyílt szénbányákban a zsellérekből bányászokká, ipari munkásokká lett emberek örömmel üdvözölték, a jobb szociális ellátottságot ígérő, a munkásság hatalomra jutását jelentő Tanácsköztársaság kikiáltását.

A 20-as években az iparosodás további fejlődésével némiképp javulnak a munkalehetőségek és munkakörülmények, de az évről-évre visszatérő szanálások, az elbocsátások és munkanélküliség réme rettegésbe tartotta a lakosságot. A német ajkú őslakosság munkaszerezetetének, szorgalmának,

leleményességének, sokoldalúságának, az új iránt való fogékonyságának és takarékos életmódjának érdeme elsősorban, hogy a község a szép fejlődésnek indult.

- 1924-ben új községháza épül és tűzoltószertár
- 1926-ban pótolják a világháborúban elvitt harangokat.
- 1929-ben épül a harmadik tanterem és egy nevelői lakás a 3. tanítónak.
- 1929-ben épül a temetői kis ravatalozóház, valamint renoválják a templomot. Ekkor kapott új szószéket, melyet Jillich György leányvári kőműves mester készített és adományozott.
- 1929-ben az országút mellett, a vasútállomás szomszédságában kőőrő és mészégető üzem létesít egy budapesti magánvállalkozó.
- 1935-ben a jelentős társadalmi tényezővé lett bányászság az akkori időkhöz képest egy impozáns munkásotthont épít a műút mellé, az Erzsébet út sarkán.
- 1936-ban történik a falu főútjának az Erzsébet út korszerűsítése, két oldalt árkokkal.
- 1936-ban fejeződik be az akkori falu villanyhálózatának kiépítése: 34 villanyoszlop lett felállítva és bekapcsolva a hálózatba.
- 1937-ben a Hősi emlékművet avatják fel a falu lakosai.
- 1940-ben ismét renoválják a templomot. (Középre kerülnek a padok.)
- 1941-ben pedig megépül a negyedik tanterem és már négy tanerő működik az iskolában.

Közben sok-sok magánház is épült fel, szépen fejlődtek az árkok mellé ültetett diófa csemeték és takaros kis falucska lett Leányvárból...és egyszer csak a fényt kísérő árnyék kezdett elhatalmasodni...és borzalmas zűrzavart okozott, - mely egy még borzalmasabb háborúhoz vezetett - a hitleri fajelméletével családokon belül és kívül, rokonok és szomszédok között, azok között is, akik addig egymást tisztelve és szeretve, bár nehéz munka közepette, de megelégedetten éltek, ebben a maguk által épített szép faluban.

Erdély Jenő írása nyomán

A XX. század elején a település 834 lakosa közül csak 36-an vallották magukat magyarnak. 1945 után a német lakosság 60 %-át kitelepítették. Az itt maradtak nagy gondot fordítanak a német hagyományok ápolására. A helyi földrajzi nevek is kétnyelvűek.

## A TELEPÜLÉSKÉPI SZEMPONTBÓL MEGHATÁROZÓ ÉPÍTÉSZETI, MŰEMLÉKI ÉRTÉKEK, TELEPÜLÉSKÉPI JELLEMZŐK

A településkép meghatározó elemei a települést kívülről közelítve a Leányvári dombok látványa, a dombok lábánál, a völgyekben elnyúló lakóházak sora, a településtől távolabb a lankák közt megbújó gazdasági épületek, a kiemelkedően sok zöldterület, és a szép régi Erzsébet utca utcaképe.

### Műemlék

Az Országos Műemlék Jegyzékben szereplő védett műemlék a településen a római katolikus templom.

Műemléki jegyzék leírása szerint: 6323 Árpádházi Szent Erzsébetről elnevezett római katolikus templom Erzsébet utca 127 hrsz. 478

Műemléki környezete: 316/1, 316/2, 363, 364, 365, 428, 477, 478/2, 501, 502/3 hrsz.



A község főutcáján, szabadon álló, egyhajós, egyenes szentélyzáródású, K-i homlokzati tornyos templom, a szentély felett kontyolt nyeregtetővel, a szentély É-i oldalán sekrestyével. Kapuja felett márványtábla kronosztikonos építési felirattal. Csehsüveg boltozatú hajó és szentély, a hajó bejárati oldalán famellvédes karzat. Berendezés: jellemzően 19. század közepe; oltárkép: 19. század második fele (Müller F.). Orgona: 1896 (Vavró Mátyás). A királyi tanács költségén épült 1822-ben. A templom előtt: kőkereszt, 19. század második fele. Ugyanezen a telken áll a régebbi és új plébániaépület.

A főhomlokzatával keletre néző egyhajós épület a homlokzat síkjában emelkedő középtoronnyal, a hajónál valamivel keskenyebb és alacsonyabb, egyenes záródású szentéllyel, a szentély jobb oldalához kapcsolódó sekrestyével. Tornyának gúlisakaja vörösréz, a hajó, a szentély és a sekrestye kontyítottje piros cserépfedésű.





Az épületen lábazat, afölött vakolatcsík és kétrészes - a sekrestyén egyrészes - főpárkány fut körbe, mely a hajó- és a szentélyfalakat tagoló falpillérek tengelyében golyvázódik. A főhomlokzat kiképzése síkszerű: a torony szélességében és a sarkokon egy-egy lapos falpillér tagolja. Az oldalsó mezőkben egy-egy nagyméretű, téglalap alakú kiülő faltükör kapott helyet, négyzet alakban bevágott sarkokkal. A középső pilaszterek egyrészes párkányt hordanak, amin tagolt szalagkeretes lunettaablak ül. A keret és a főpárkány közötti falsíkot a keret félköríves formáját követő kiülő faltükör tölti ki. a középtengelyben nyílik a tagolt szalagkeretes kapu, fölötte fekvő téglalap alakú, vakolt szalagkeretes márványtábla kronosztichonos építési felirattal.

A kéttagú főpárkány fölött íves oromfalak csatlakoznak a toronyhoz, két szélén egy-egy szögletes volutával. A kétszintes torony szintjeit kétrészes osztópárkány választja el egymástól, a felsőt széles képszékű párkány koronázza. A sarkokon lizénák futnak fel a sisakig (a második szinten másfél-másfél). Az alsó részen tagolt szalagkeretes, félköríves lezárású fülkébe helyezett kerek ablak nyílik, a felsőn ugyancsak félköríves záródású, vállkövel és köténydíszes könyöklővel ellátott, tagolt szalagkeretes, zsalus ablakok.

A hajófalakon két-két, a szentély déli falán egy szalagkeretes lunettaablak nyílik, a lábazati sávig húzódó szakállas köténydíszsel.

A szentély északi falához kapcsolódó sekrestye falainak tagolása mint a hajófalaké, egyenes záródású, kőkeretes bejárata a keleti oldalon. Nyugati falán téglalap alakú, kőkeretes ablak. Ugyanezen a telken áll a régebbi és egy vadonatúj hivatásőrző ház meg egy melléképület.



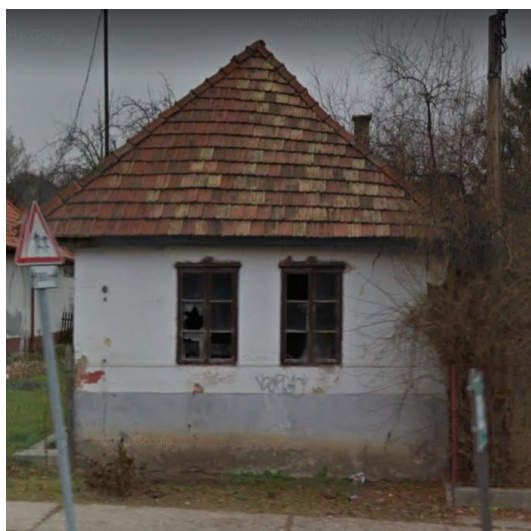
## „Memento egy lakóházért”

### Lakóház

**A házat elbontották, jelenleg üres a telek.** A ház leírásából azonban képet kapunk a Leányváron jellemző épületek archetípusáról.



azonosító	6324
törzsszám	10950
védettség	Műemléki védelem
jelleg	Építmény
név jellemző	Mai
eredeti kategória	Lakóépület
eredeti főtípus	lakóház
eredeti típus	népi lakóház
jelenlegi kategória	Lakóépület
jelenlegi főtípus	lakóház
jelenlegi típus	népi lakóház
megye	Komárom-Esztergom
helység	Leányvár
cím	Erzsébet utca 137.
helyrajzi szám	474/1 (környezet: 473, 474, 475)
település KSH kódja	25487
földhivatal	Dorog Körzeti Földhivatal
állapot	Pusztuló



A község főutcáján, fésűs beépítésben álló, téglalap alaprajzú, földszintes, kontyolt épület. Udvari homlokzatán széles ereszpárkány, középső bejárati ajtaja széles szalagkerettel körbevett. Eredetileg szoba - konyha - kamrából álló lakóház, hozzá kapcsolódó istállóval. Részben átalakítva, eredeti nyílászárókkal. Istálló romos. Épült a 19. század végén. Népi műemlék.

A község főutcáján álló, téglalap alaprajzú, földszintes ház kontyotetővel, cserép héjazattal, fésűs beépítésben.

Az épületen festett lábazat fut végig. Utcai homlokzata kétablakos, eredeti nyílászárókkal, melyek alatt egyetlen vékony pálcából képzett könyöklőpárkány fut végig. Udvari homlokzatát négy ajtó- és öt ablaknyílás tagolja, kiosztásuk a belső helyiségekéhez alkalmazkodik. Csak az utcától számított második ajtó keretelt. A hátsó rész romos.

## Helyi védett értékek

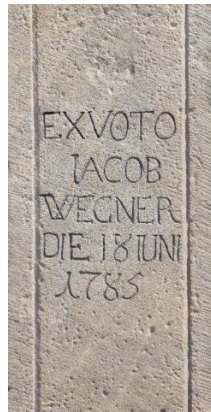
Az országosan védett műemlék mellett az önkormányzat helyi védelemben részesíti az alábbi objektumokat:

Kálvária szobrok a Kápolna dombon (hrsz: 179/1)



A felújítás előtt és a felújítás után





Kápolna  
a Kápolna dombon (hrsz:  
179/1)



Világháborús hősi emlékmű  
Erzsébet utca elején lévő  
közparkban (hrsz: 566/1)



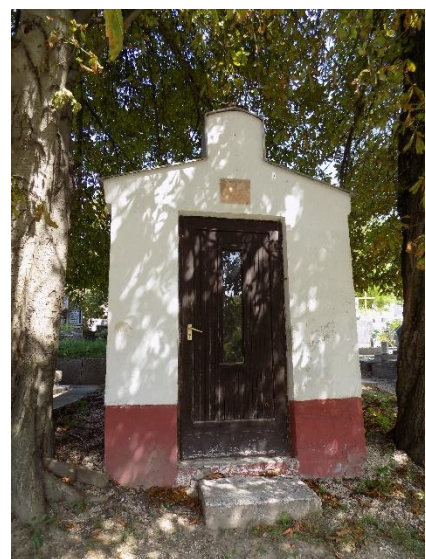
Habsburg emlékmű  
Bécsi út (hrsz: 567/1)



Kőkereszt  
Halasi Dűlő (hrsz:21/3)



Giannone József  
síremléke  
Temető (hrsz: 222)



Temető kápolna  
Temető (hrsz: 222)

## Szagrális emlékek a településen

A település területén szerencsére szép számmal maradtak fenn szagrális emlékek, út menti keresztek, a temetőben található keresztek, a Szentháromság szobor, a tardosi kőből készült szép régi fejfák, szobrocskák, az orosz katonák temetője, amelyeket kellő tisztelettel tart karban és rendben a település.





A településen kifejezetten érdekes, unikumnak mondható csak Leányváron alkalmazott oszlopfőket találunk. Leányvári jellegzetesség a tornác utcára néző nyílásának lecsapott kialakítása is.



Hangulatos, harmonikus és értékes településkép, utcaképek, az Erzsébet utca házai és diófái, a temető hatalmas, öreg gesztenyefái



Leányvár és környezete harmóniájához hozzátartozik az is, hogy a gazdasági területek a lakóterületektől távol alakultak ki, megbújva a leányvári dombok között.

A gazdasági területekre jellemző, hogy építménymagasságuk, gerincvonaluk a dombok sziluettjén belül marad. A tájat nem törik meg, nem uralják, belesimulnak a környező domborzati adottságokba vagy éppen elbújnak a völgyekben. Anyaghasználatuk többségében minőségi.



## TELEPÜLÉSKÉPI SZEMPONTBÓL MEGHATÁROZÓ TÁJI ÉS TERMÉSZETI ÉRTÉKEK

Leányvár a Pilis és Visegrádi-hegység néven kijelölt természetmegőrzési területen fekszik, amely területen kiemelt cél az élőhelyek természetvédelmi helyzetének megőrzése, fenntartása, helyreállítása, valamint a meglévő értékes természeti állapotok fenntartása.

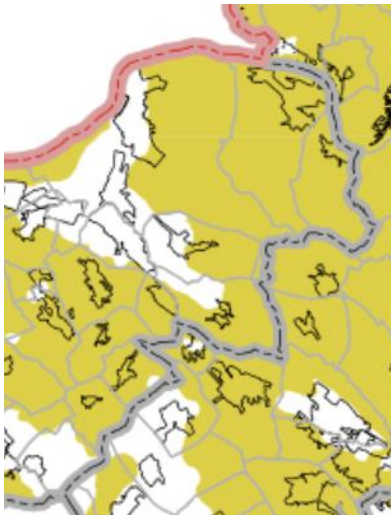
A területen alapvető cél továbbá, hogy a környezeti állapot ne romoljon.

Leányvár emellett része az országos ökológiai hálózat, ökológiai folyosó övezetének. Az ökológiai hálózat a természetvédelmi szempontból jelentősebb természetközeli állapotokat tükröző területeket köti össze és a területek között a fennmaradásukhoz szükséges ökológiai kapcsolatokat biztosítja.

Fentiek tükrében Leányvár területén a védelem alapjául szolgáló élőhelyek fennmaradása vagy állapotának javítása érdekében a természetkímélő gazdálkodás, természetkímélő területhasználat támogatása szükséges.

A település továbbá tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő területek övezetében fekszik. Ezeken a területeken általános tájvédelmi célkitűzés a természeti adottságok, rendszerek, valamint az emberi tevékenység kölcsönhatása, változása következtében kialakult tájak sajátos látványának, esztétikai jellemzőinek megőrzése.





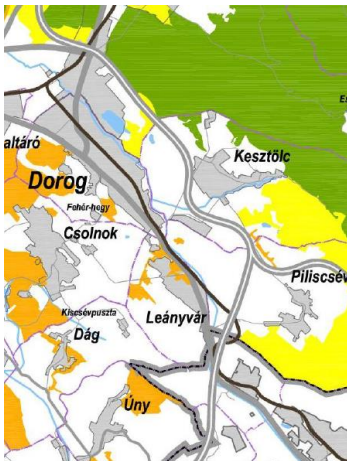
tájképvédelmi szempontból  
kiemelten kezelendő területek



kiváló termőhelyi adottságú  
erdőterület övezete  
sötét zöld – kiváló termőhelyi  
adottságú erdőterület  
világos zöld – erdőtelepítésre  
javasolt terület



NATURA 2000 területek



országos ökológiai hálózat  
területei

zöld - ökológiai magterület övezete  
narancssárga – ökológiai folyosó övezete  
citromsárga – pufferterület övezete

### ELTÉRŐ KARAKTERŰ TERÜLETEK LEHATÁROLÁSA

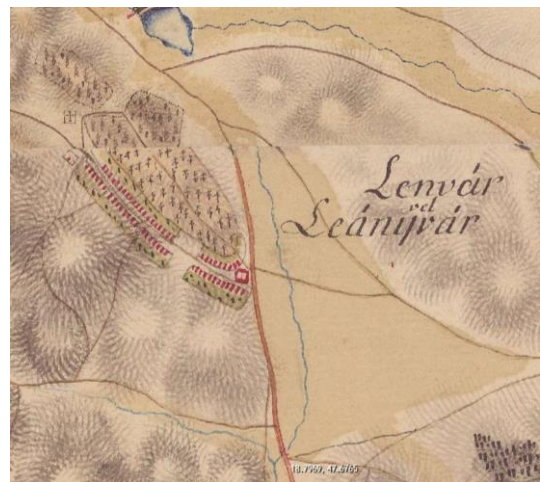
#### TÁJHASZNÁLAT, TÁJSZERKEZET, TÁJTÖRTÉNET, TÁJKARAKTER BEMUTATÁSA

Az eltérő karakterű településrészek lehatárolásához és a tájtörténet, tájkarakter bemutatásához a katonai kataszteri térképeket vettük alapul, hiszen ezeken a történelmi térképeken jól nyomon követhető a településszerkezet kialakulás és fejlődése, valamint a tájhasználat, tájszerkezete alakulása.

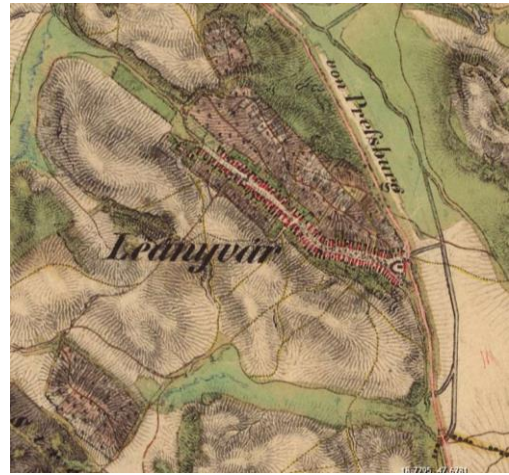
Első Katonai Felmérés (1763-1787)

Az első katonai felmérés térképein jól látható a Gerecse és a Pilis találkozásánál fekvő völgyben futó Óbudát Esztergommal összekötő út mentén kialakult Leányvár. A tölcésesen kiszélesedő Erzsébet utcával – történelmi településmag! - az utca végén a hegyoldalban a temetővel. A lakóházak mögött mindenhol kertek. Látható a kápolnához vezető út, amely annak idején a szőlőhegy „főutcája” volt. A domborzati viszonyoknak megfelelően a völgyekben a környező települések, lakott helyek irányába futó utak hálózák be a települést és környékét.

A táj harmonikus képet mutat: a hegyekben erdőségek, a dombokon legelők valamint szőlők, a vízfolyások mentén rétek és kaszálók.

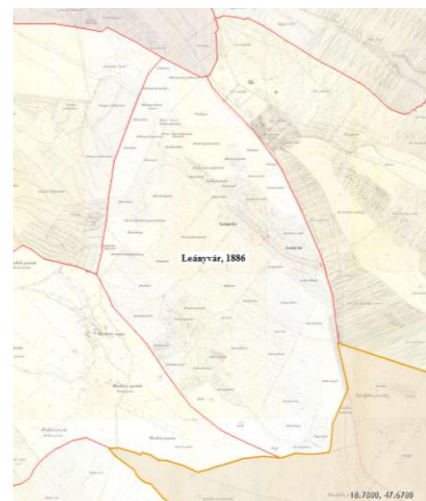


## Második Katonai Felmérés (1806-1869)



A két felmérés között eltel 100 évben a település és a táj képe szinte változatlan. A település déli részén kialakult egy újabb szőlőhegy valamint a Csévi-ér és a Kenyérmezői-patak találkozásánál eltűnt a tó. A hosszúházakkal beépült Erzsébet utca változatlan.

## Kataszteri térkép 1886-ból



Ezen a nagy precizitással és alaposággal megrajzolt 1886-os térképen jól látható a korabeli tájhasználat. A táj a művelési ágak sokasága miatt roppant változatos képet mutat. A domboldalakon legelők, és napsütötte szőlőskertek „waldweingarten” a dombok közötti völgyekben, vízfolyások mentén rétek, a magasabb területeken erdők találhatóak. A lakóházakhoz közeli felparcellázott területeken pedig megművelt földterületeket találunk.



A tájat utak szabdalják. A településről a szélrózsa minden irányába utak vezetnek a környező települések a legelők, szőlők és kertek felé egyaránt.

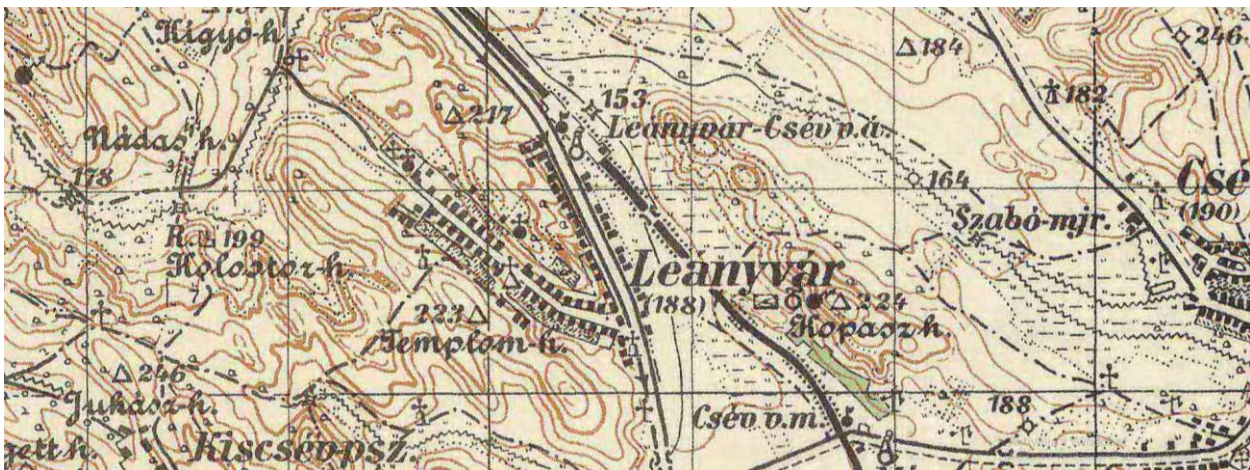
Belterületen aprólékos precizitással megrajzolva látható, beazonosítható minden lakóház és gazdasági épület, a temető, a templom, a szőlőhegyen a kápolna....



Harmadik Katonai Felmérés (1869-1887)



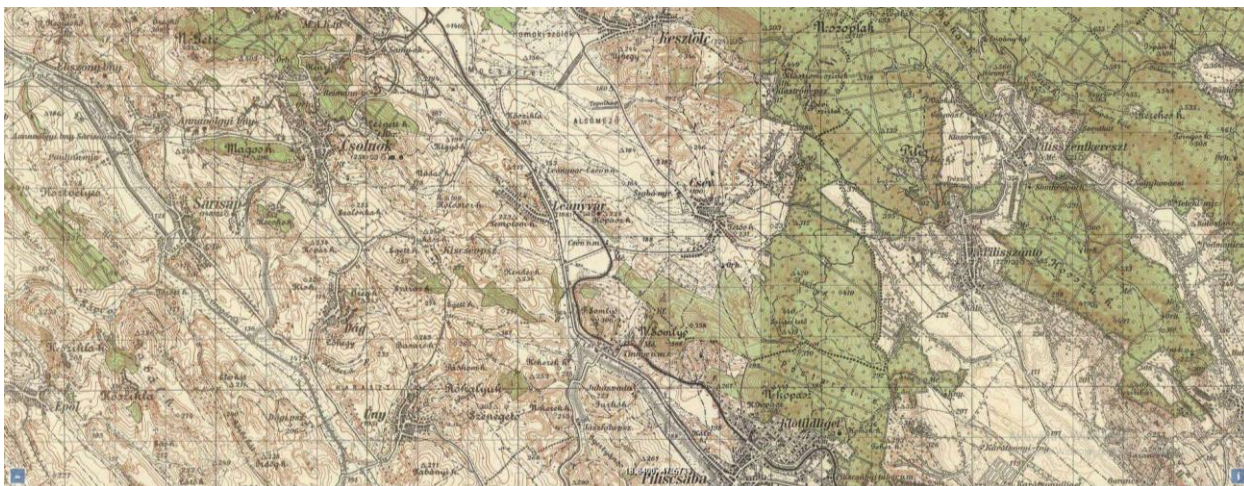
Magyarország Katonai Felmérése (1941)



Legerősebb táji elem az 1895-ben kiépült 2 sz. Budapest-Esztergom vasútvonal. A vasútvonal elsődleges célja a budapesti gyárak és a lakosság dorogi szénrel való ellátása volt, de azért Leányvár is kapott megállót és vasútállomást.

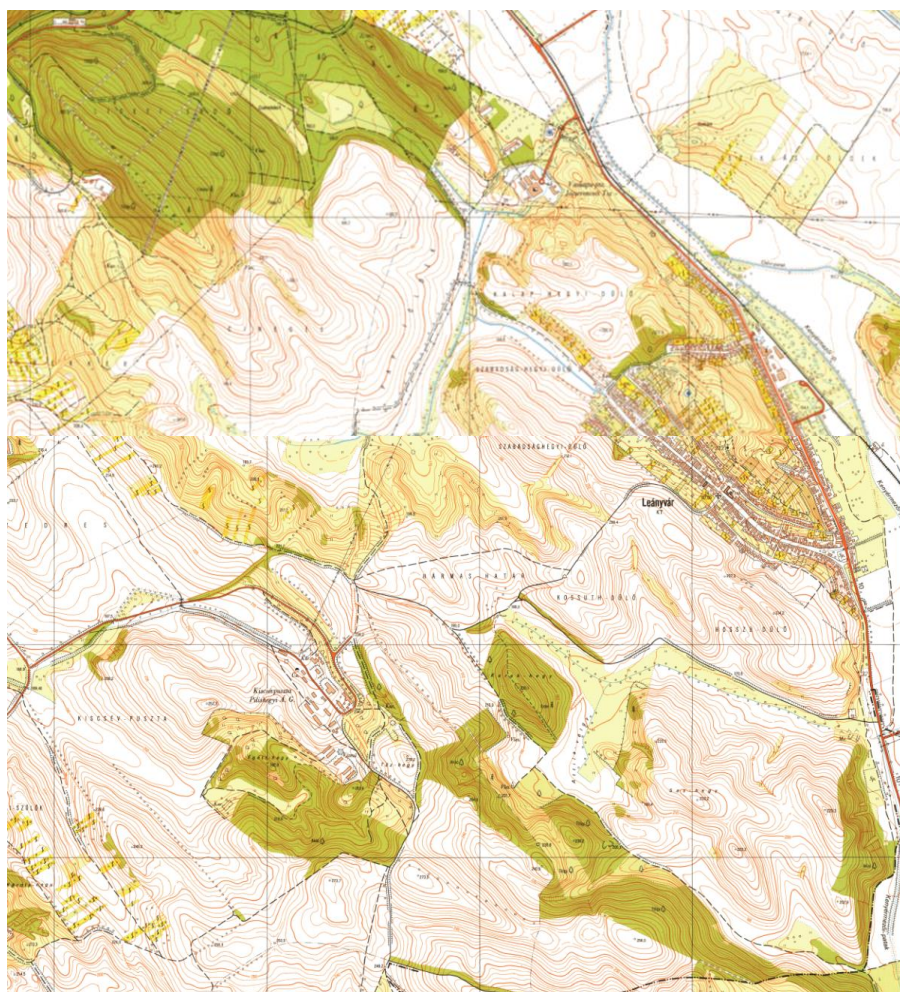
Természetes tehát, hogy elkezdődött a lakóterület, a lakóházak kiépülése a vasútállomás felé. Kiépül a Bécsi út központi szakasza az Erzsébet utcától a vasútállomásig. Másik jelentős táji elem a filoxéra után eltűnt szőlőültetvények hiánya.

Leányvár külterületén megnő a szántóterületek aránya, a legelőket valamint réteket feltörik, megindul a nagytáblás szántóföldi művelés. A táj képe jelentősen megváltozik. Eltűnik a mezőgazdasági utak nagyrésze. A közlekedési kapcsolatok letisztultabbá válnak.

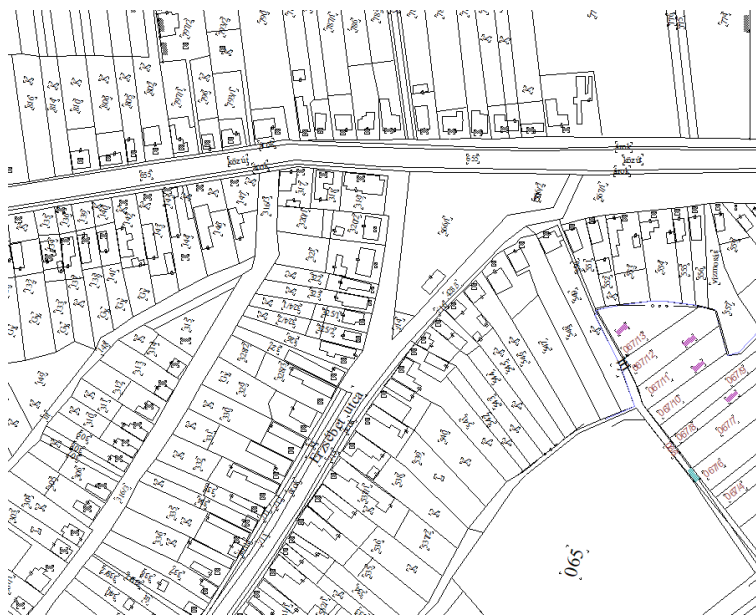


1980-as katonai térkép

A szövetkezeti termelés következményeként külterületen véglegesen teret hódít a nagytáblásszántóföldi gazdálkodás. A legelők és rétek aránya erősen visszaszorul. A régi erdős, gyepes, legelőkkel teli és vízfolyások által szabdaltszerű területet az ember erdőirtás, vízgazdálkodás, nagytáblás gazdálkodás révén jelentősen átalakította. A vasútállomás mellett megjelennek a gazdasági területek, a domboldalban kiépül az állomást és az Erzsébet utca végét összekötő Vasút utca.



## TÖRTÉNETI TELEPÜLÉSRESZ



A történeti településrész területén a régi főutcán megmaradt a hagyományos beépítés, a keskeny telkek és szerencsére még sok helyen a tornácos hosszúházak is. A tölcésesen kiszélesedő Erzsébet utca, végén a parkkal, az utca beépítésének karaktere, a házak telepítése, a közös udvarok, keskeny és hosszú telkek, a még megmaradt diófák mind-mind értéket képviselnek.



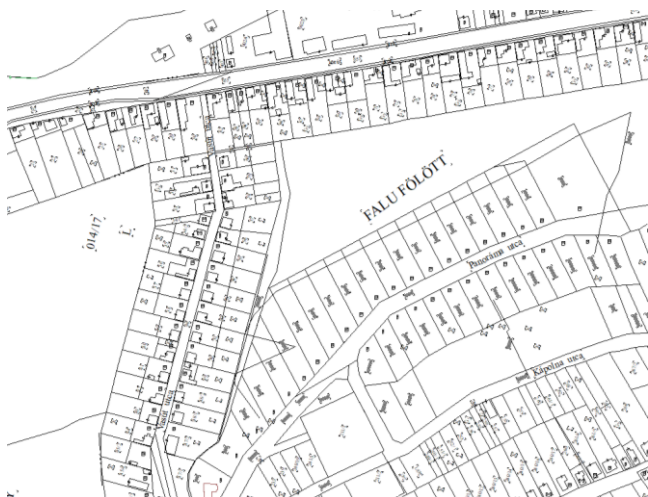


Az Erzsébet utcában a jövőben fontos a kialakult beépítési módok - oldalhatáros és helyenként zárt sorúsodó - építési helyek megtartása, kerülendő a hagyományos, alacsonyabb épületmagasságoktól kirívóan elütő magas épületek megjelenése. Fontos az épületterányok, nyílászorúzatok, hagyományos anyaghasználat, színvilág megtartása és megfontolandó az eredeti oromfalak visszaépítése. Megvédendő a keskeny építési telkek által az utca ritmusa. Egyaránt kerülendő a telkek összevonása vagy a hagyományos közös udvarok megosztása.

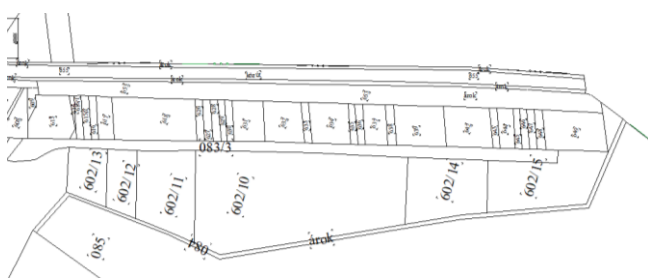
### ÁTALAKULÓ TELEPÜLÉSRÉSZEK

A területek utcaképei épületállományukban, építészeti stílusaikban nagyon változatos képet mutatnak. Az 1960-as évektől napjainkig a sátoztetős, 80-as évekbeli nyeregtetős épületeken át a legújabb korok mediterrán stílusú házáig, az egyszintes, kétszintes, pincelakásos, tetőteres épületekig bezáróan mindenféle épület megtalálható a településen. Az anyaghasználatukban, színhasználatukban, tetőformákban nagyon eltérő képet mutató utcákban, sajnálatos módon még inkább szembeötlő a fasorok hiánya és a villanyoszlopok rengetege.





Az átalakuló településrészek körébe tartoznak továbbá az újabb korokban kialakított településrészek, új lakóutcák, a gazdasági területek, sport és szabadidős területek. Ezeken a területeken az átalakulást, új beépítésre szánt területek kialakulását nem lehet és nem is kell megakadályozni, hiszen ez a lakosság megváltozott életmódjának, igényeinek ill. a település gazdasági fejlődésének természetes következménye.



## BEÉPÍTÉSRE NEM SZÁNT TERÜLETEK



A beépítésre nem szánt területek körébe tartoznak mindazon területek, amelyeken a jövőben nem lenne kívánatos nagyobb épületállomány megjelenése. Ilyenek a jó minőségű szántóterületek, erdőterületek, rétek, gyepek, legelők területei, NATURA 2000 területek és az országos ökológiai hálózat területei.

A kialakult tájhasználat azonban szervesen kapcsolódik a település történetéhez, történelméhez, közrejátszik a helyiek identitásának kialakulásában, erősítésében. Nem lehet tehát cél teljesen kizárni ezekről a területekről sem egy-egy laza, szellős beépítésű lovardát, üdülőépületet, sport-szabadidős létesítményt. Fontos azonban, hogy a tájképben továbbra se ezek domináljanak.



## JELENTŐSEBB TELEPÜLÉSI ZÖLDFELÜLETEK

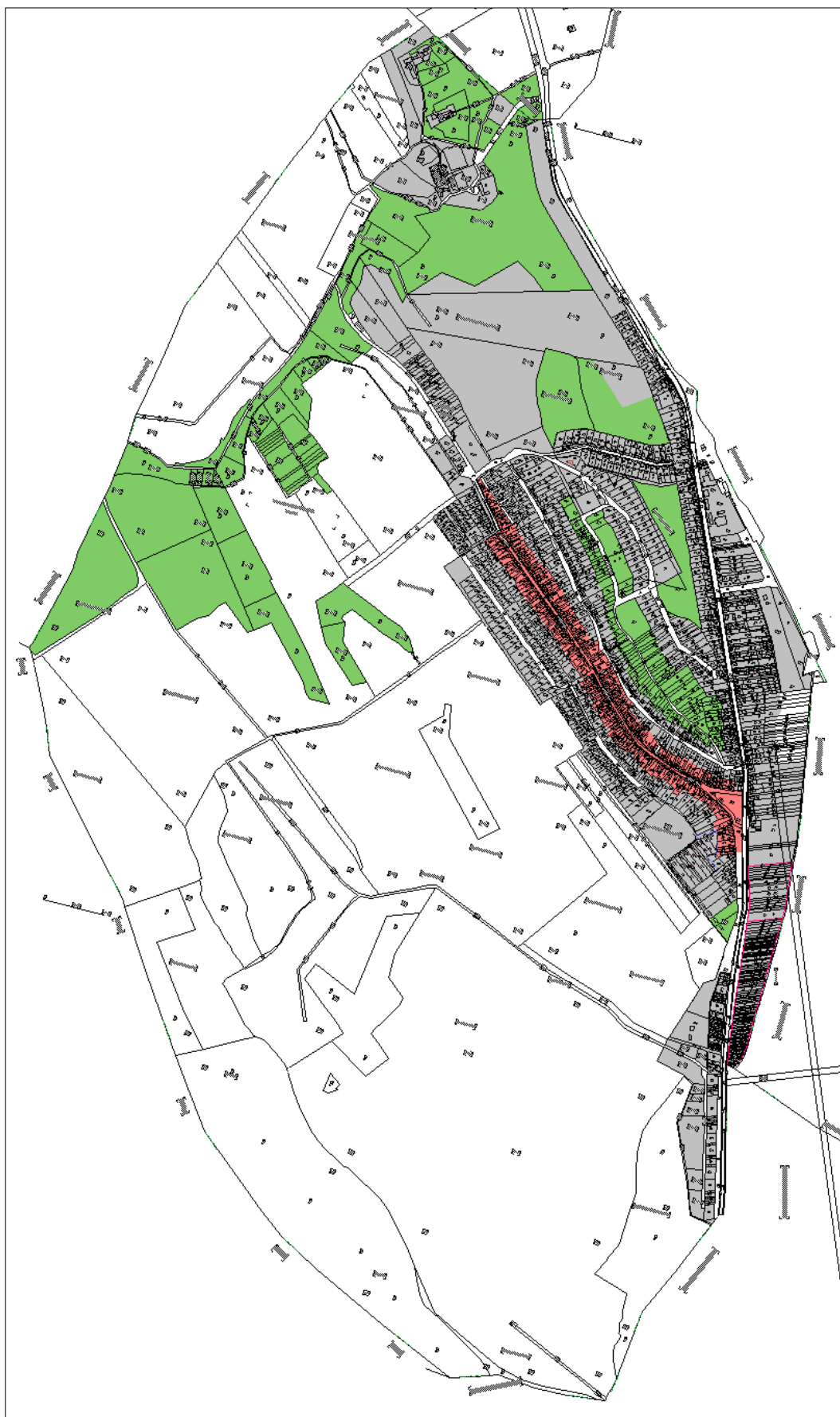
Leányvár fekvésénél fogva bővelkedik szép zöldterületekben és zöldfelületekben. Kifejezetten épített-tervezett zöldterület a két felé ágazó Erzsébet utca és 10-es út által határolt közpark. A települést azonban minden irányból körül öleli a természet.



A lakóházak mögött a domboldalokban nagy kiterjedésű kertek vannak, a házak előtt diófák, a külterületi utakat mindenhol ligetes, fás területek, fasorok kísérik, zöldell a Kálváridomb, a temetőt és templomot hatalmas fák árnyékolják, a gazdasági terület felé árnyas fasor vezet és még a vasút is árnyas fák között fut be a településre.



Fentiek alapján Leányvár területén 4 eltérő karakterű területet jelöltünk ki:





## A TELEPÜLÉSKÉP MINŐSÉGI FORMÁLÁSÁRA VONATKOZÓ AJÁNLÁSOK, VALAMINT ÉPÍTÉSZETI ÚTMUTATÓ TÖRTÉNETI TELEPÜLÉSRÉSZRE

### ÉPÜLETEK ELHELYEZÉSE

A történeti településrész területén az épületek jellemzően oldalhatáron helyezkednek el, előkert nélkül. A területen nem kívánatos az utcák ritmusától, kialakult telekszélességektől eltérő telekszélességek kialakítása, a hagyományos telekstruktúramegváltoztatása.



### ÉPÜLETEK MAGASÁGA



A történeti településrész területén az egykori földszintes épületek fokozatosan átalakultak/átalakulnak. Az egységes településkép megőrzése érdekében azonban két szintesnél magasabb épületek megjelenése nem javasolt. Utcára merőleges gerincű épületek esetében javasolt az ormfalas kialakítás. Utcával párhuzamos gerincű épületek esetében lehetőség szerint törekedni kell az egymással harmonizáló ereszmagasság kialakítására.

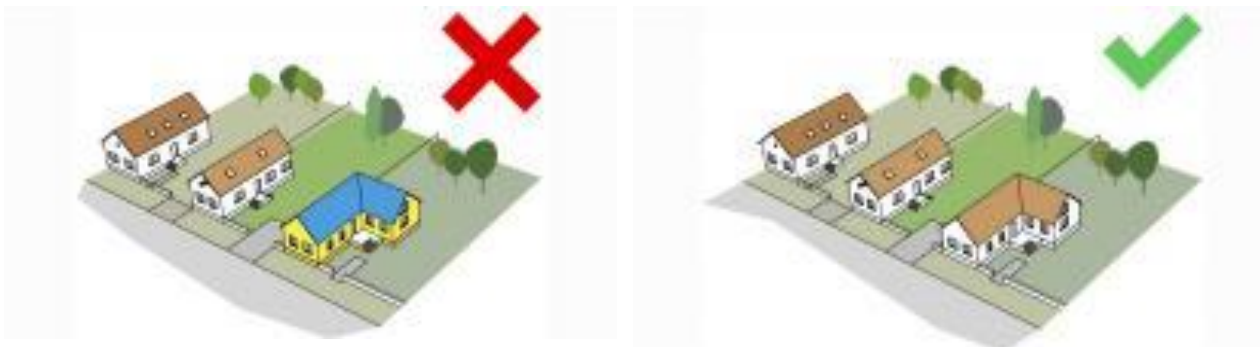
## TETŐKIALAKÍTÁS



A történeti településrész területén kizárólag magastetős épületek találhatóak. A tetőformák általában egyszerűek. Az egységes településkép megőrzése érdekében alacsony hajlásszögű (mediterrán) vagy nagyon magas hajlásszögű (alpesi) épületek megjelenése, valamint manzárdtető kialakítása nem kívánatos. A tető hajlásszögét 38°-45° között javasolt meghatározni. Az utcaképek tekintetében az egyes épületek átépítésénél az utcára jellemző tetőgerinc irány, ereszforma követése javasolt. Kerülendő a túltagolt tetők alkalmazása és elvárás a környezetben kialakult renchez történő alkalmazkodás.

Az épületeken az égetett agyagcserép fedés javasolt. Kerülendő a műantikolt vagy egyéb, nem természetes színű cserepek vagy cseréptől eltérő egyéb héjazatok (múpala, bitumenzsindely stb.) alkalmazása. A feltűnő, kirívó színhasználat (pl. zöld vagy kék cserép) szintén nem megengedhető.

## HOMLOKZAT KIALAKÍTÁSA, ANYAGHASZNÁLAT, SZÍNEZÉS



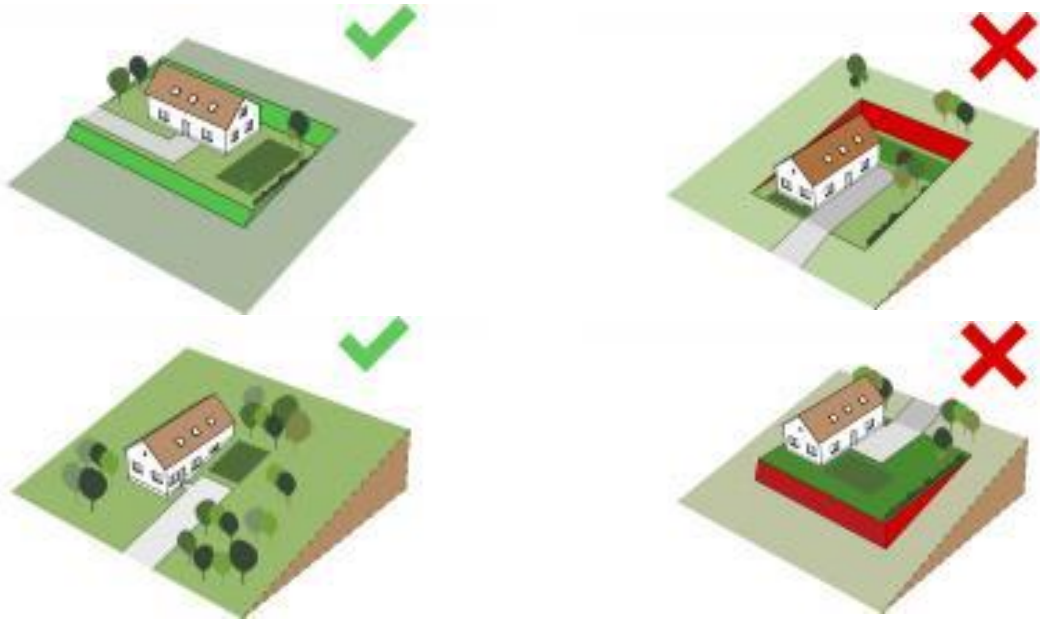
Az épületek homlokzatának, oromfalának, tűzfalának kialakításánál a területen hagyományos vakolt architektúra alkalmazása javasolt. Kerülendő a homlokzat túlzott - kővel, fával vagy téglával történő - burkolása. A homlokzati felületek és nyílászárók színei esetében kerülni kell a túlzottan élénk vagy túlzottan sötét színek (lila, kék, piros...) használatát és a környezethez alkalmazkodó természetes színeket kell előnyben részesíteni. Egy adott épületen nem ajánlott túl sok eltérő szín vagy 3-nál több árnyalat alkalmazása.

A lábazatok esetében kerülendő a ragasztott, csempeszerű utáztatok alkalmazása. Előtérbe kell helyezni a hagyományos kő, téгла vagy vakolt lábazatokat.

A nyílászárók esetében kerülni kell a túl sok osztással kialakított vagy fekvő téglalap arányú nyílászárók alkalmazását. A területen lehetőség szerint kerülni kell az utólagosan beépített redőnytokok megjelenését.

## TEREPALAKÍTÁS

A település kedvező adottságai közé sorolható a domborzati fekvése. A településen különös gondot kell fordítani a szabad, beépítetlen dombtetők, gerincek látványának fenntartására, a kilátás és látványvédelemre. Az épületek telepítése során törekedni domborzatra való illesztésre. Törekedni kell továbbá arra, hogy elkerüljük a nagy bevágások vagy aránytalan méretű platók kialakulását.



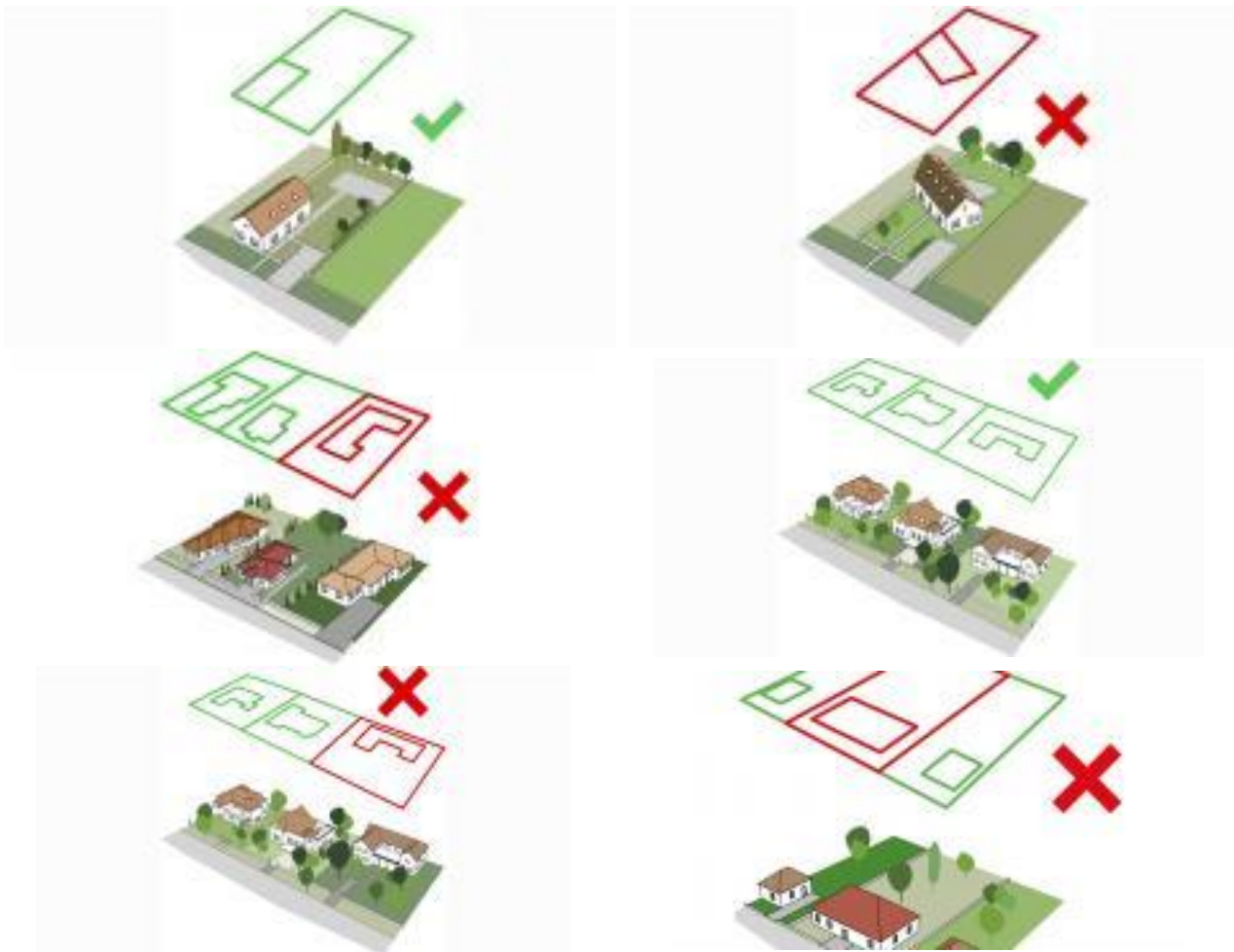
## KERÍTÉSEK KIALAKÍTÁSA

A területen a tömör és áttört kerítések egyaránt elfogadhatók. Fontos azonban, hogy a tömör kerítések se legyenek túl magasak, azok ne hassanak nyomasztóan az utcaképre.

Az esetlegesen nádszövettel takart dróthálós kerítés, alumínium hullámlemez kerítés használata nem megengedhető. Kerülendő a területen idegenül ható kovácsoltvas, kovácsoltvas-utánzat kerítések, valamint tömör sövénykerítések kialakítása.

## A TELEPÜLÉSKÉP MINŐSÉGI FORMÁLÁSÁRA VONATKOZÓ AJÁNLÁSOK, VALAMINT ÉPÍTÉSZETI ÚTMUTATÓ AZ ÁTALAKULÓ TELEPÜLÉSRÉSZEKRE

### ÉPÜLETEK ELHELYEZÉSE



Az átalakuló településrész területén az épületek jellemzően oldalhatáron helyezkednek el, de a legújabb utcákban elfogadható szabadon álló beépítés is. Új épület építése esetén az előkertek mélysége az utcában már kialakult előkert-méretekhez alkalmazkodik.

### ÉPÜLETEK MAGASÁGA



A meglévő épületek közé épülő új házak magassága az utcában meglévő házak magasságához alkalmazkodik. A területen törekedni kell domborzati adottságok minél előnyösebb kihasználására és a kilátásvédelemre.

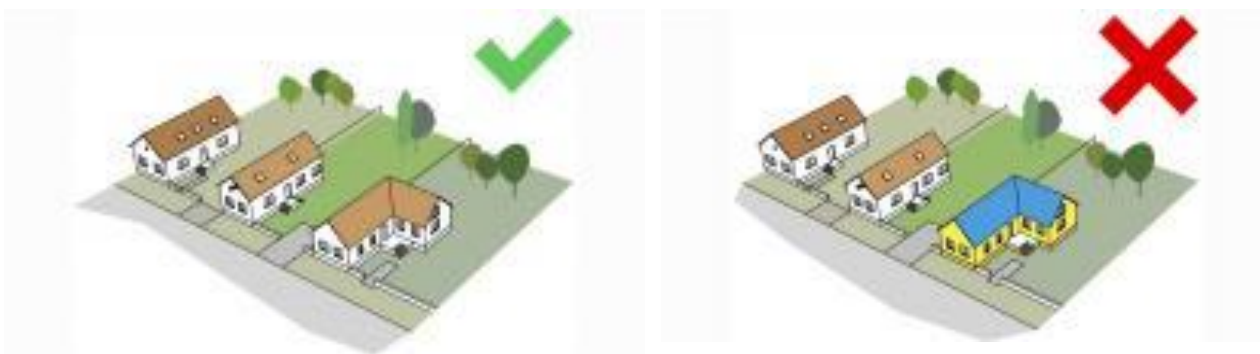
## TETŐK KIALAKÍTÁSA



Kerülendő a túltagolt tetők alkalmazása és elvárás a környezetben kialakult renchez történő alkalmazkodás a gerincirányok, oromfalak, a tetők lekontyolása tekintetében.

Az épületeken cserép fedés javasolt. Kerülendő a nem természetes színű tetőhéjazatok alkalmazása. A feltűnő, kirívó színhasználat (pl. zöld vagy kék tetőfedés) nem megengedhető.

## HOMLOKZAT KIALAKÍTÁSA, ANYAGHASZNÁLAT, SZÍNEZÉS



Az épületek homlokzatának kialakításánál a területen hagyományos vakolt architektúra, valamint a napjainkban a településen már valóban igényesen és jól használt téglaburkolatok alkalmazása javasolt. A homlokzati felületek és nyílászárók színei esetében kerülni kell a túlzottan élénk vagy túlzottan sötét színek (lila, kék, piros...) használatát és a környezethez alkalmazkodó természetes pasztellszíneket kell előnyben részesíteni. Egy adott épületen nem ajánlott túl sok eltérő szín vagy 3-nál több árnyalat alkalmazása.

A lábazatok esetében kerülendő a ragasztott, csempeszerű utánzatok alkalmazása. Előtérbe kell helyezni a hagyományos kő, téglá vagy vakolt lábazatokat.

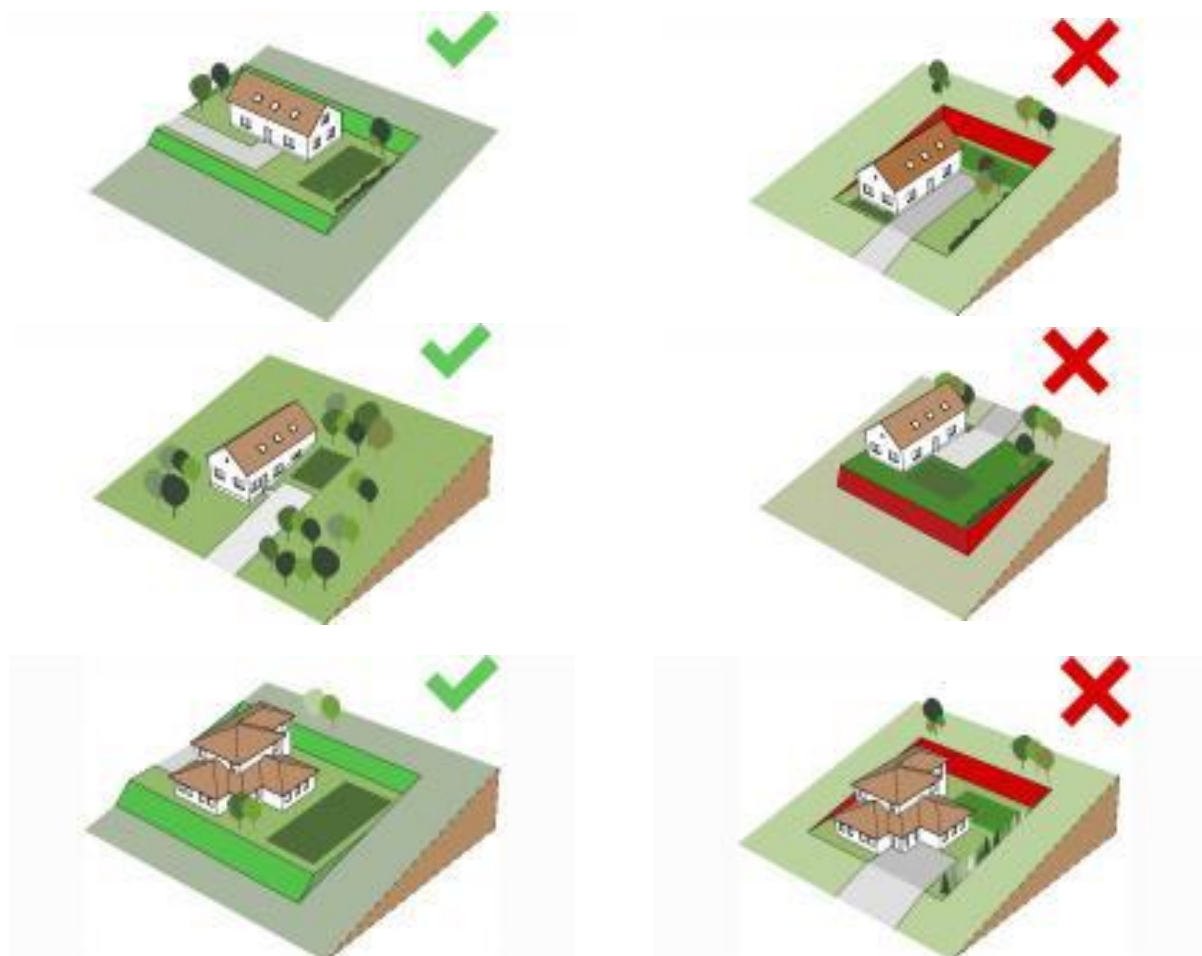
## TEREPALAKÍTÁS

Mint említettük a település kedvező adottságai közé sorolható a domborzati fekvése. A településen különös gondot kell fordítani a szabad, beépítetlen dombtetők, gerincek látványának fenntartására. a kilátás és látványvédelemre.



Kilátás a Panoráma utcából, a Kálvária dombról, valamint a Várdomb utcából

Továbbá az épületek telepítése során törekedni kell domborzatra való illesztésre. Törekedni kell arra, hogy elkerüljük a nagy bevágások vagy aránytalan méretű platók, részük kialakulását.





## KERÍTÉSEK KIALAKÍTÁSA

A területen a tömör és áttört kerítések egyaránt elfogadhatók. Fontos azonban, hogy a tömör kerítések se legyenek túl magasak, azok ne hassanak nyomasztóan az utcaképre.

Az esetlegesen nádszövettel takart dróthálós kerítés, alumínium hullámlemez kerítés használata nem megengedhető. Kerülendő a területen idegenül ható kovácsoltvas, kovácsoltvas-utánzat kerítések, valamint tömör sövénykerítések kialakítása.

## KÖZTERÜLETEK KIALAKÍTÁSA



A közterületek kialakítása megléte, hiánya alapvetően befolyásolja egy település imázsát, hangulatát, megítélését. A településképi alakításában nagy szerepe van az utcák, járdák, terek burkolatának, az utcabútoroknak, a közvilágítás, közművek oszlopai kialakításának, minőségének, a zöldfelületeknek, növényzetnek. Különösen nagy gondot kell tehát fordítani a parkok, közterületek növényzetére, a növényfajok kiválasztására, az alkalmazásra kerülő utcabútorokra (kerékpártároló, pad, játszótéri elemek, padok, lámpatestek stb.).

Az utcaképeket rendkívül pozitívan befolyásolják az utakat kísérő fasorok. Fontos lenne, hogy minden utca esetében gondot fordítsanak megfelelő út menti fásítás kialakítására is. Az utakat kísérő meglévő fasorokat mindenképpen meg kell őrizni, a hiányzó fákat, növényzetet pótolni kell. Kerülni kell a kerítések elé ad-hoc jelleggel kitelepített tájidegen fajokból álló növénytelepítést (pl. tömör tujasor)

Az utcafásításoknál csak a honos, tájra jellemző fajok, esetleg azok változatai, elsősorban gyümölcsfák (különös tekintettel a Leányváron már sok helyen alkalmazott dió és mandula fák) telepítése kívánatos. A zöldfelületek, közparkok kialakításánál szintén a tájra jellemző növénytakaságok jellegzetes fajai közül a honos vagy meghonosodott, tájba illő fajokat kell alkalmazni és semmi esetre sem túlevelű. Előtérbe kell helyezni a lombhullató fajták telepítését és kerülni kell a tájidegen növények alkalmazását. Virágzó növények esetében is fontos az egységes megjelenés, lehetőség szerint egytípusú növényállomány valamint a hagyományos, falusi hangulatot teremtő virágok előnyben részesítése.

Megfelelő növénytelepítéssel kedvezően befolyásolható a település kevésbé vonzó területeinek a megjelenése.

## TÁJRENDEZÉSI, TÁJVÉDELMI JAVASLATOK, BEÉPÍTÉSRE NEM SZÁNT TERÜLETEK

Leányvár külterületének tájszerkezetében alapvetően két tájszerkezeti elem dominál.

A közigazgatási külterület kb. 80%-át az szántóterületek teszik ki, kb. 20%-át pedig erdőterületek és legelők alkotják.



A táj sokszínűségét adó természet közeli élőhelyek az erdők, rétek. legelők fenntartása kiemelten fontos feladat a településen. Meg kell őrizni azok érintetlenségét. Meg kell tartani és lehetőleg növelni kell a vízfolyásokat, utakat kísérő erdősávok, ligetek területét. Törekedni kell arra, hogy az erdőterületek ne csökkenjenek.

Külterületen elsőrendű fontosságú a település táji megjelenésének védelme. Javasolt a meglévő, nagy kiterjedésű rétek és szántók táblaméreteinek lehetőség szerinti csökkentése és a szegélyek, védőfásítások pótlása, új védőfasorok telepítése. Ezek alapvető fontosságúak a táj jellegének megőrzéséhez.

A Leányvári dombok természetvédelmi, tájképi, településképi és turisztikai értéke felbecsülhetetlen.

Nyilvánvaló, hogy a táj a földfelszín térben lehatárolható, jellegzetes felépítésű és sajátosságú része, a rá jellemző természeti értékekkel és természeti rendszerekkel, valamint az emberi kultúra jellegzetességeivel együtt, ahol kölcsönhatásban található a természeti erők és a mesterséges (ember által létrehozott) környezeti elemek. (Tvt.)

A tájhasznosítás és a természeti értékek felhasználása során meg kell őrizni a tájak természetes és természetközeli állapotát, továbbá gondoskodni kell a tájak esztétikai adottságait és a jellegét meghatározó természeti értékek, természeti rendszerek és az egyedi tájértékek fennmaradásáról.

A történelmileg kialakult természetkímélő hasznosítási módok figyelembevételével biztosítani kell a természeti terület használata és fejlesztése során a táj jellegének, esztétikai, természeti értékeinek, a tájakra jellemző természeti rendszereknek és egyedi tájértékeknek a megőrzését.



Az esetleges külterületi fejlesztések során törekedni kell arra, hogy az újabb gazdasági a már meglévő ilyen funkciójú területek közelében helyezkedjenek el, mert így a természet közeli területek kevésbé lesznek az esetleg káros hatások által érintve. Az új fejlesztési területek kialakítása, meglévő területek fejlesztése során kötelező telken belüli védőfásítással, védőerdők telepítésével kívánatos elősegíteni a fejlesztések tájba illesztését. Az épületek színhasználata tekintetében nem kívánatos a rikító, harsány színek alkalmazása.

A szántók, rétek területén különös gondot kell fordítani vizuális környezetszennyezés elkerülésére. Ezekon a területeken nem kívánatos a tájat elcsúfító mobil konténerek, lakókocsok kihelyezése, 'bódé' jellegű építmények megjelenése.

## 7 JÓ PÉLDÁK BEMUTATÁSA: ÉPÜLETEK, ÉPÍTÉSZETI RÉSZLETEK

*környezetet, településképet, hagyományokat (részben vagy egészben) tisztelő felújítások*



épületek, amelyek még magukban hordozzák a lehetőséget

épületek, amelyek egy jóérzésű felújítással, megújítással a településkép, utcakép díszévé válhatnak



*kortárs épületek, követendő példák*

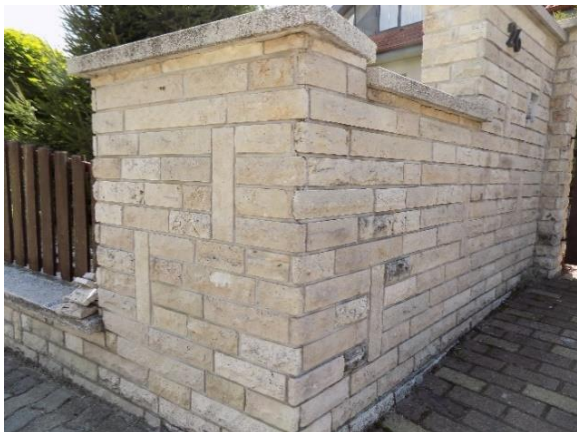


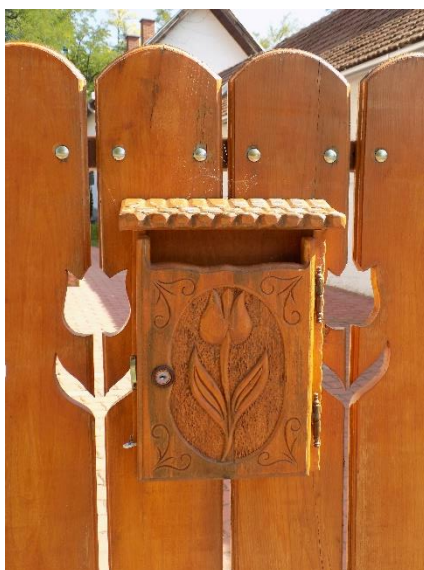
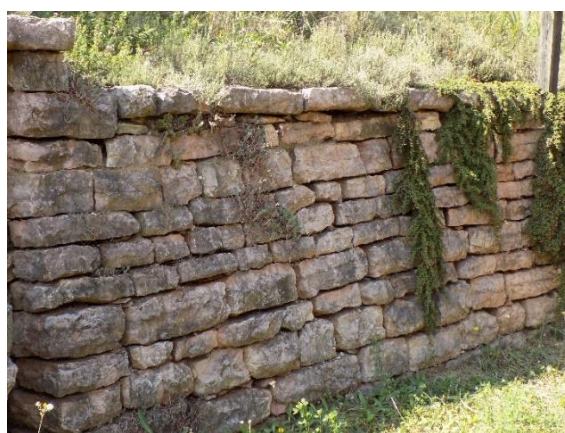


*gazdasági területek, épületek, telepítés, kerítések*



kerítések, támfalak





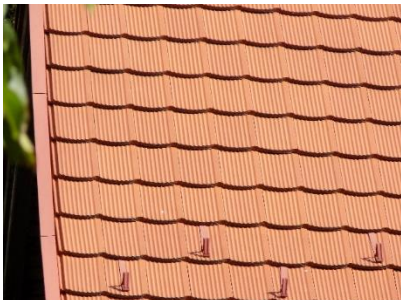
*épület részletek, díszes oszlopfők, ajtók, ablakok, oromfalak...*

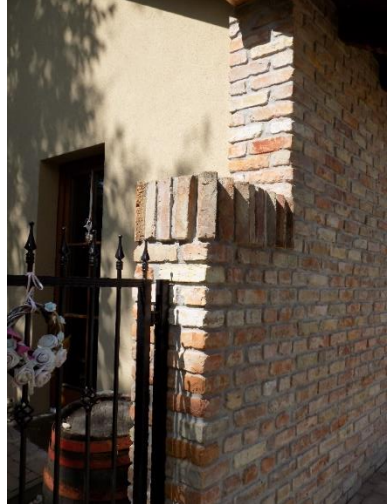






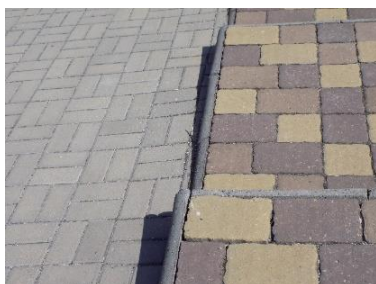
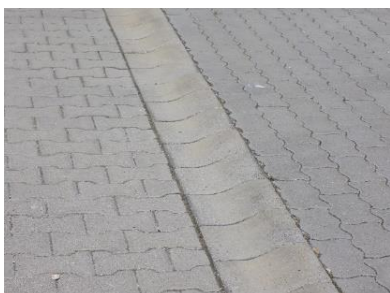
*minden tekintetben igényes anyaghasználat*





## 8 JÓ PÉLDÁK BEMUTATÁSA: SAJÁTOS ÉPÍTMÉNYFAJTÁK, REKLÁMHORDOZÓK, EGYÉB MŰSZAKI BERENDEZÉSEK

### *igényes útburkolatok*



Reklámok elhelyezésére magasabb szintű jogszabály (a reklámok közzétételéről rendelkező 104/2017.(IV.28.) Kormányrendelet) magántulajdonú ingatlanokon nem ad lehetőséget. Közterületen és köztulajdonban álló ingatlanok esetében pedig ugyanezen jogszabály csak részlegesen, területfelhasználáshoz kötötten ad lehetőséget. Közterületen kizárólag az önkormányzat jóváhagyásával lehet reklámot elhelyezni. A reklámokkal, cégekkel, feliratokkal kapcsolatos általános elvárás és cél a településen, hogy azok harmonikusan illeszkedjenek az utcaképbe és a településképbe, ne hivalkodjanak, környezetüket tiszteletben tartásuk.

### *igényes reklámok, hirdető felületek, utcabútorok (példák más településekről)*





## 9 MELLÉKLETEK

### EGYEDI TÁJÉRTÉKEK LISTÁJA – Duna Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság adatszolgáltatása

	ELNEVEZÉS	TIPIZÁLÁS	HELYSZÍN	FŐBB JELLEMZŐK, LERÁS	KOR, KELETKEZ ÉS IDŐPONTJA
1	Jegyenenyár fasor	Fasor	Bécsi út (10. sz. főút) mentén	A 10. sz. főút mentén, annak keleti oldalán kb. 160 méter hosszon húzódó jegyenenyár fasor ( <i>Populus nigra</i> 'Italica'). A fasor erősen hiányos, a faegyedek kb. 25-30 m magasak, egészségesnek tűnnek.	kb. 30-50 éves
2	József főherceg szerencsés kimenetelű balesetének emlékoszlopa	Emlék- oszlop	Bécsi út (10. sz. főút) mentén	József főherceg 1908. április 21-i szerencsés kimenetelű balesetének emlékére állított, mészkből készült, kb. 2,5 m magas, gúla alakú, faragott emlékoszlop, a tetején faragott kőkeresztel. Az oszlop elülső oldalán vésett felirat látható "1908. ápril 21". Az oszlop elülső oldalán valószínűsíthetően egy kép volt korábban, aminek mára csak a helye látszik.	1908.
3	I.-II. világháborús emlékoszlop	Emlék- oszlop	Erzsébet utca elején a teresedésnél	Mészkből készült kb. 4 m magas, négyszög alaprajzú, faragott, világháborús emlékoszlop, a tetején kőváza, az oszlop négy oldalán fekete márványtáblákon a felirat "1914-1918 a hazáért.", "A II. világháború áldozatai 1939-1945 Ötper Des II. Weltkrieges" és a hősi halottak nevei felsorolva.	Nem ismert.
4	Árpádházi Szent Erzsébet római katolikus templom	Templom	Erzsébet utca 127.	A község főutcáján található a királyi tanács költségén 1822-1823-ban épült, klasszicista stílusú római katolikus templom. A templom szabadonálló, főhomlokzatával keletre néző, egyhajós épület, a homlokzat síkjában emelkedő középtoronyral, a hajónál valamivel keskenyebb és alacsonyabb, egyenes záródású szentélyvel, a szentély jobb oldalához kapcsolódó sekrestyével. Tornyának gúlisakja eternittelezzel, a hajó, a szentély és a sekrestye kontyvetője palával fedett. Az épületen lábazat, fölötté vakolatcsík és kétrészes - a sekrestyén egyrészes - főpárkány fut körbe, amely a hajó- és a szentélyfalakat tagoló falpillérek tengelyében golyvázódik. A főhomlokzat kiképzése síkszerű: a torony szélességében és a sarkokon egy-egy lapos falpillér tagolja. Az oldalsó mezőkben egy-egy nagyméretű, téglalap alakú kiülő faltükör kapott helyet, négyzet alakban bevágott sarkakkal. A középső pilaszterek egyrészes párkányt hordanak, amin tagolt szalagkeretes lunetta-ablak ül. A keret és a főpárkány közötti falsíkot a keret félköríves formáját követő kiülő faltükör tölti ki. A középtengelyben nyílik a tagolt szalagkeretes kapu, fölötté fekvő téglalap alakú, vakolt szalagkeretes márványtábla kronosztichonos építési felirattal. A kéttágú főpárkány fölött íves oromfalak csatlakoznak a toronyhoz, két szélén egy-egy szögletes volutával. A kétszintes torony szintjeit kétrészes osztópárkány választja el egymástól, a felsőt széles képszerű párkány koronázza. A	1823.

				sarkokon lizénák futnak fel a sisakig (a második szinten másfél-másfél). Az alsó részen tagolt szalagkeretes, félköríves lezárású fülkébe helyezett kerek ablak nyílik, a felsőn ugyancsak félköríves záródású, vállkövel és köténydíszes könyöklővel ellátott, tagolt szalagkeretes, zsalus ablakok. A hajófalakon két-két, a szentély déli falán egy szalagkeretes lunettaablak nyílik, a lábazati sávig húzódó szakállas köténydísszel. A szentély északi falához kapcsolódó sekrestye falainak tagolása mint a hajófalaké, egyenes záródású, kőkeretes bejárata a keleti oldalon. Nyugati falán téglalap alakú, kőkeretes ablak. Műemléki védetség alatt áll, műemléki azonosító: 6323, törzsszám: 2496.	
5	Feszület	Feszület	Erzsébet utca 127. a r.k. templom előtt	A 4. pontban felvett r.k. templom kertjében, a templom előtt álló, kb. 2,5 m magas, mészkőből készült, négyszög alaprajzú feszület, bronz színű fém korpuszal. A talapzaton vésett felirat: "1867".	1867.
6	Tűzoltószertár	Tűzoltószertár	Erzsébet u. és Templom u. kereszteződése	Az egykori tűzoltószertár lapostetős, vakolatlan téglapülete. A kétszárnyú egyszerű fa kapuzat fölött a tűzoltók címere. Sajnálatos módon a kapuzat fölé igénytelen hullámpala tetőzet lett utólag erősítve.	Nem ismert.
7	Pince	Pince	Kálvária u. 79.	Faragott homokkőből rakott, löszbe vájt pince. Új kapuzata vörös színű fémből készült. A pince teteje földdel borított, amelyet sűrűn benőtt az orgona.	Nem ismert.
8	Kálvária szoborcsoport	Kálvária	Kálvária u. feletti dombon	A Kálvária u.-i kertek végében, a domb tetején futó ösvény mentén található pusztulófélben lévő homokkőből készült Kálvária szoborcsoport. Sajnálatos módon a három szoborból egy van csak épségben, egy hiányos, egy pedig hiányzik, csak négyszög alaprajzú talapzata áll. (A település temetőjében a kerítés mentén látható egy szoboralak, amelyik stílusában és korában is hasonló az épségben lévő szoborhoz, ezért lehetséges, hogy ez a ledől, hiányzó alak.) Az egyik szobor talapzatában bevéselt felirat: "1783".	1783.
9	Kilátópont a Kálváriától	Kilátópont	Kálvária u. feletti dombon	A Kálvária u. feletti dombon található kilátópontból 360°-ban nyílik kilátás Piliscsév irányába egészen a Pilis-hegységig, valamint belátni Leányvár szinte teljes belterületét.	
10	Kápolna	Kápolna	Kálvária u. feletti dombon	A Kálvária u.-i kertek végében, a domb tetején futó ösvény mentén található kis kápolna. Az épület nyeregteretűs, cseréppel fedett, kis tornyának gúlisakaja bádoggal fedett. A kápolna frissen felújítva, falai fehérre meszelve. A kápolna kapuzata és oldalsó kis ablaka spalettás, a kapu előtt rács. A kapu felett vörös márványtáblán német nyelvű felirat: "Gewidmet zur eren der heiligen Jungfrau Maria Paull Scheffer und seine Ehegattin Klára Szaudner 1882".	1882.
11	Falumúzeum	Tájház	Erzsébet u. 98.	Utcafrontra illeszkedő, földszintes, nyeregteretűs, cserép héjazatú, tornácos, fehérre meszelt falú parasztház. A tornác három oszloppal tagolt, az utcafronton két zöld, fakeretes ablak, a bejárati oldalon 1+1+A+2 osztású. Az oromzaton kis fülkében kisgyermeket tartó kisméretű szobor látható. Rendezett, gondozott udvar. Az épület oldalfalán márványtábla, amely a kitelepítéseknek állít emléket. Az emléktáblán egy piros vasúti kocsi hátulja látszik és a felirat: "1946.03.24" és "2006".	XIX. sz.
12	Lakóház	Lakóépület	Erzsébet u. 137.	A község főutcáján, fésűs beépítésben álló, téglalap alaprajzú, földszintes, kontyteretű lakóépület, cserép héjazattal. Az épületen festett lábazat fut végig. Utcai homlokzata kéttablakos, eredeti nyílászárókkal, melyek alatt egyetlen vékony pálcából képzett könyöklőpárkány fut végig. Udvari homlokzatán széles ereszpárkány, középső bejárati ajtaja széles szalagkerettel körbevett. Udvari homlokzatát négy ajtó- és öt ablaknyílás (eredeti nyílászárókkal) tagolja, kiosztásuk a belső helyiségekéhez alkalmazkodik. Csak az utcától számított második ajtó keretelt. Eredetileg szoba - konyha - kamrából álló lakóház, hozzá kapcsolódó istállóval, részben átalakítva. Népi műemlék, műemléki azonosító: 6324, törzsszám: 10950. Az épület pusztulófélben, az udvaron papírra kiírva: "A terület életveszélyes, belépni tilos."	XIX. sz. vége
13	Temető	Temető	Erzsébet utca végén	Az Erzsébet utca végén található községi temetőben a sírfeliratok tanúsága szerint az 1800-as évek elejétől folyik temetkezés. A temető kerítése mentén sorban fel vannak állítva a régi, valószínűleg kidőlt sírkövek és valószínűsíthetően itt található a 8. pontban felvett Kálvária szoborcsoport ledől tagja is. A kerítés belső oldala mentén szép, idős vadgesztenye fasor található. A temetőben található a 14. pontban felvett Szentháromság-szobor, a 15. pontban felvett feszület, a temető DK-i sarkában a 16. pontban felvett szovjet katonai temetőkert és a 17. pontban felvett kápolna.	XVIII. sz. vége, XIX. sz. eleje

14	Szentháromság-szobor	Szentháromság-szobor	a község temetőjében	A 13. pontban felvett temetőben található, homokkőből készült, fehérre meszelt Szentháromság-szobor. A kb. 1 m magas négyszög alaprajzú talapzaton kb. 1,5 m magas hengeres oszlop, tetején az Atya alakja, kezében gömb, mellette a Fiú, a szobor tetején kereszt. Az oszlop két oldalán két angyal-alak áll.	XVIII. sz. vége
15	Feszület	Feszület	a község temetőjében	A 13. pontban felvett temetőben található, négyszög alaprajzú talapzaton álló, homokkőből készült, fehérre meszelt kb. 2,5 m magas feszület, arany színű fém korpuszal.	feltételezhetően XVIII. sz. vége, XIX. sz. eleje
16	Szovjet katonai temető	Honvédsír, katonasír, sírmező	a község temetőjének DK-i sarkában	A 13. pontban felvett temető DK-i sarkában, áttört kőkerítéssel elkülönítve található szovjet katonai temető. Két tömbbe rendezve 5X5 db cirill betűs kb. 1 m magas műköoszlop (tetejükről a vörös csillag letörve) áll, a legelső 6. sorban közepén egy magasabb (kb. 3 m magas) műköoszlop található, amin egy rárögzített műkötáblán a felirat: "Szovjet haza védelméért és a magyar nép felszabadulásáért életüket feláldozott szovjet hősök emlékére Leányvár község dolgozói." Az oszlopon található egy másik tábla is, rajta cirill betűkkel ugyanez a felirat. A kimagasló középső műköoszlop mellett két oldalon szimmetrikus elrendezésben 3-3 alacsonyabb műköoszlop található.	1945.
17	Kápolna	Kápolna	a község temetőjében	A 13. pontban felvett temetőben található, lapos nyeregtetős, sárgára festett falú pici kápolna. A bejárat felett vörös márványtáblán nehezen olvasható a német nyelvű felirat: "Gewidmet zur ehren der heiligen Mutter Anna 1926". A kis kápolna mellett két hatalmas (kb. 20-25 m magas), gyönyörű vadgesztenyefa áll.	A kápolna építésének ideje 1926. A gesztenyefák kb. 30-40 évesek.
18	Feszület	Feszület	az Erzsébet u. folytatásában lévő földút mentén a patak keresztezése előtt	Az Erzsébet u. folytatásában lévő földút mentén, a patak keresztezése előtt, négyszög alaprajzú talapzaton álló, kb. 2,5 m magas, fehérre meszelt, homokkőből készült feszület, arany színű fém korpuszal.	Feltételezhetően a XIX. sz.
19	Kenyérmezői-patak névtelen mellékág	Folyóvíz-hez kapcsolódó képződmény élőhely	Leányvár ÉK-i részén	A Kenyérmezői-patak viszonylag természeteshez közelítő állapotú névtelen mellékága, amelyet fűzes-nyaras-sásos növényzóna kísér.	
20	Kilátópont	Kilátópont	Panoráma út tetején	A Panoráma út tetején található kilátópontból Piliscsév felé 180°-ban tárul elénk a táj.	
21	Legelő	Fás legelő	a Bécsi út (10. sz. főút) mentén, Leányvár község elején	A Bécsi út (10. sz. főút) mellett, Hosszú-dűlő szélén elterülő domboldalon található legelő, amelyen a felmérés idején lovak legeltek.	
22	Parti fecske fészektelep	Fészektelep	a Bécsi út (10. sz. főút) mentén, Leányvár község elején a Babicsek Építőanyag Kereskedés telephely kerítésén belül a Hosszú-dűlő oldalában található löszfalban	A Bécsi út (10. sz. főút) mentén, Leányvár község elején, a Babicsek Építőanyag Kereskedés telephelyének kerítésén belül, a Hosszú-dűlő szélén található löszfalba vájt parti fecske fészektelep. Az állomány becslésem alapján min. 1000 egyedre tehető.	



TERMÉSZET- ÉS TÁJVÉDELMI SZEMPONTBÓL NÖVÉNYTELEPÍTÉSRE JAVASOLT FAJOK LISTÁJA

**Őshonos fajok**

<b>Tudományos név</b>	<b>Magyar név</b>
<i>Acer campestre</i>	mezei juhar
<i>Acer platanoides</i>	korai juhar
<i>Acer pseudoplatanus</i>	hegyi juhar
<i>Acer tataricum</i>	tatár juhar
<i>Betula pendula</i>	közönséges nyír
<i>Carpinus betulus</i>	közönséges gyertyán
<i>Fraxinus angustifolia subsp. pannonica</i>	magyar kőris
<i>Fraxinus excelsior</i>	magas kőris
<i>Fraxinus ornus</i>	virágos kőris
<i>Malus sylvestris</i>	vadalma
<i>Populus nigra</i>	fekete nyár
<i>Populus termula</i>	rezgő nyár
<i>Prunus avium</i>	madárcseresznye
<i>Prunus padus</i>	zselnicemeggy
<i>Pyrus pyraster</i>	vadkörte
<i>Quercus cerris</i>	csertölgy
<i>Quercus petraea</i>	kocsánytalan tölgy
<i>Quercus pubescens</i>	molyhos tölgy
<i>Quercus robur</i>	kocsányos tölgy
<i>Salix alba</i>	fehér fűz
<i>Sorbus aria</i>	lisztes berkenye
<i>Sorbus aucuparia</i>	madárberkenye
<i>Sorbus domestica</i>	házi berkenye
<i>Sorbus torminalis</i>	barkóca berkenye
<i>Tilia cordata</i>	kislevelű hárs
<i>Tilia platyphyllos</i>	nagylevelű hárs
<i>Ulmus glabra</i>	hegyi szil
<i>Ulmus laevis</i>	vénicszil
<i>Ulmus minor</i>	mezei szil
<i>Staphylea pinnata</i>	mogyorós hólyagfa

### Őshonos cserjefajok

<b>Tudományos név</b>	<b>Magyar név</b>
<i>Berberis vulgaris</i>	közönséges borbolya
<i>Cerasus fruticosa</i>	csepleSZmeggy
<i>Cornus mas</i>	húsos som
<i>Cornus sanguinea</i>	veresgyűrű som
<i>Coryllus avellana</i>	közönséges mogyoró
<i>Cotinus coggygria</i>	cserszömörce
<i>Cotoneaster niger</i>	fekete madárbirs
<i>Crataegus laevigata</i>	kétbibés galagonya
<i>Crataegus monogyna</i>	egybibés galagonya
<i>Euonymus europaeus</i>	csíkos kecskerágó
<i>Euonymus verrucosus</i>	bibircses kecskerágó
<i>Hedera helix</i>	közönséges borostyán
<i>Ligustrum vulgare</i>	közönséges fagyal
<i>Lonicera xylosteum</i>	ükörke lonc
<i>Prunus spinosa</i>	kökény
<i>Prunus tenella</i>	törpemandula
<i>Rosa canina</i>	gyepűrózsa
<i>Rosa pimpinellifolia</i>	jajrózsa
<i>Rubus caesius</i>	hamvas szeder
<i>Salix cinerea</i>	rekettyefűz
<i>Spiraea media</i>	szirti gyöngyvessző
<i>Viburnum lantana</i>	ostorménfa
<i>Viburnum opulus</i>	kányabangita
<i>Vinca minor</i>	kis télizöld meténg

### Telepítésre javasolt egyéb fa- és cserje fajok

<b>Tudományos név</b>	<b>Magyar név</b>
<i>Acer ginnala</i>	tűzvörös juhar
<i>Aesculus carnea</i>	vadgesztenye
<i>Aesculus hippocastanum</i>	vadgesztenye
<i>Catalpa bignonioides</i>	szivarfa
<i>Colutea arborescens</i>	sárga borsófa
<i>Corylus colurna</i>	törökmogyoró
<i>Ginkgo biloba</i>	páfrányfenyő
<i>Laburnum anagyroides</i>	közönséges aranyeső
<i>Liriodendron tulipifera</i>	tulipánfa
<i>Malus baccata</i>	díszalma
<i>Platanus × acerifolia</i>	közönséges platán
<i>Prunus × cistena</i>	vérszilva
<i>Salix caprea</i>	kecskefűz
<i>Sophora japonica</i>	japánakác
<i>Sorbus rotundifolia</i>	kereklevelű berkenye
<i>Staphylea pinnata</i>	mogyorós hólyagfa
<i>Tilia tomentosa</i>	ezüsthárs
<i>Prunus fruticosa</i>	csepleszmeleggy
<i>Prunus serrulata</i>	díszcserezsnye

**1143/2014. EU rendelet****az idegenhonos inváziós fajok betelepítésének vagy behurcolásának  
és terjedésének megelőzéséről és kezeléséről**

A rendelet alapján a tagországok képviselőiből álló inváziós fajok elleni védelemért felelős bizottság elfogadta azt a növény- és állatfajlistát, mely az Unió számára veszélyt jelentő inváziós idegenhonos fajok jegyzékét alkotja. A listán szereplő fajok egyedeire vonatkozó szigorú szabályok szerint tilos az egész EU területén forgalomba hozni és a természetbe kibocsátani akár egyetlen példányt is, de a behozatalra, tartásra, tenyésztésre, szaporításra, szállításra, kereskedelemre és felhasználásra is hasonlóan szigorú szabályok vonatkoznak.

A listában szereplő növényfajok:

<b>Magyar név</b>	<b>Tudományos név</b>
borfa, tengerparti seprúcserje	Baccharis halimifolia
kaliforniai tündérhínár	Cabomba caroliniana
vízijácint	Eichhornia crassipes
perzsa medvetalp	Heracleum persicum
sosnowsky-medvetalp	Heracleum sosnowskyi
hévizi gázló	Hydrocotyle ranunculoides
fodros átokhínár	Lagarosiphon major
nagyvirágú tóalma	Ludwigia grandiflora
sárgavirágú tóalma	Ludwigia peploides
sárga lápbuzogány	Lysichiton americanus
közönséges süllőhínár	Myriophyllum aquaticum
keserű hamisüröm	Parthenium hysterophorus
ördögfarak keserűfű	Persicaria perfoliata
kudzu nyílgyökér	Pueraria montana var. lobata

Várhatóan 2017-ben az alábbi fajokkal fog bővülni a lista:

<b>Magyar név</b>	<b>Tudományos név</b>
közönséges selyemkóró	Asclepias syriaca
vékonylevelű átokhínár	Elodea nuttallii
bíbor nebáncsvirág	Impatiens glandulifera
felemáslevelű süllőhínár	Myriophyllum heterophyllum
kaukázusi medvetalp	Heracleum mantegazzianum
óriásrebarbara	Gunnera tinctoria
tollborzfü	Pennisetum setaceum
	Alternanthera philoxeroides
	Microstegium vimineum

**269/2007. (X. 18.) Korm. rendelet**

**a NATURA 2000 gyepterületek fenntartásának földhasználati szabályairól**

A kormányrendelet melléklete meghatározza azoknak a fajoknak a listáját, melyek inváziós és termőhely-idegen növényfajoknak tekinthetők, így az 5. § (2) bekezdés értelmében a Natura 2000 gyepterületeken ezek megtelepedését és terjedését meg kell akadályozni, állományuk visszaszorításáról gondoskodni kell mechanikus védekezéssel vagy speciális növényvédőszer-kijuttatással.

Az érintett növényfajok:

1. Fásszárú inváziós és termőhely-idegen növényfajok:

<b>Magyar név</b>	<b>Tudományos név</b>
akác	<i>Robinia pseudo-acacia</i>
amerikai kőris	<i>Fraxinus americana</i>
bálványfa	<i>Ailanthus altissima</i>
keskenylevelű ezüstfa	<i>Elaeagnus angustifolia</i>
fekete fenyő	<i>Pinus nigra</i>
erdei fenyő	<i>Pinus silvestris</i>
gyalogakác	<i>Amorpha fruticosa</i>
kései meggy	<i>Prunus serotina</i>
zöld juhar	<i>Acer negundo</i>

2. Lágyszárú inváziós növényfajok:

<b>Magyar név</b>	<b>Tudományos név</b>
alkörmös	<i>Phytolacca americana</i>
japánkeserűfű fajok	<i>Fallopia</i> spp.
kanadai aranyvessző	<i>Solidago canadensis</i>
magas aranyvessző	<i>Solidago gigantea</i>
parlagfű	<i>Ambrosia artemisifolia</i>
selyemkóró	<i>Asclepias syriaca</i>
süntők	<i>Echinocystis lobata</i>

**43/2010. (IV. 23.) FVM rendelet**  
**a növényvédelmi tevékenységről**

A rendelet 2. § (1) bekezdése értelmében a földhasználó és a termelő köteles védekezni az alábbi növények ellen: parlagfű (*Ambrosia artemisiifolia*), keserű csucsor (*Solanum dulcamara*), selyemkóró (*Asclepias syriaca*), aranka fajok (*Cuscuta* spp.).

**A természetes növényvilágra veszélyt jelentő idegenhonos inváziós fajok hazai tudományos alapú jegyzéke szerinti további tiltott fajok:**

<b>Magyar név</b>	<b>Tudományos név</b>
észak-amerikai őszirózsák	<b>Aster lanceolatus (beleértve A. tradescantii), A. novi-belgii, A. ×salignus</b>
nyugati ostorfa	<i>Celtis occidentalis</i>
átoktüske	<i>Cenchrus incertus</i>
díszárpa	<i>Hordeum jubatum</i>
japánkomló	<i>Humulus scandens</i>
kisvirágú nebánsvirág	<i>Impatiens parviflora</i>
vékony szittyó	<i>Juncus tenois</i>
közönséges vadszőlő	<i>Parthenocissus inserta</i>
tapadó vadszőlő	<i>Parthenocissus quinquefolia</i>
kínai alkörmös	<i>Phytolacca esculenta</i>
magas kúpvirág	<i>Rudbeckia laciniata</i>
parti szőlő	<i>Vitis vulpina</i>
moszatpáfrány-fajok	<i>Azolla caroliniana (A. filiculoides), A. mexicana</i>
kanadai átokhínár	<i>Elodea canadensis</i>
törpe békalencse	<i>Lemna minuta</i>
kagylótutaj	<i>Pistia stratiotes</i>

LEÁNYVÁR									
azonosító	lelőhelysz.	név	védelem	bírság kat.	HRSZ	EOV Y	EOV X		
2361	1	Bogarháti-dűlő (Fisolenberg)	szakmai		602/5, 084, 085, 072/3	629699	258482		
2362	2	Bildstock (Kossuth-dűlő)	szakmai		059/5, 058	628554	259027		
2363	3	Kukurutzácker (Attila-völgy)	szakmai		050, 042/2, 051	628449	258648		
2364	4	Dreihotter (Hármashatár)	szakmai		036/2, 050, 042/2, 051, 054	628112	259164		
2365	5	Kolostor-hegy (Klosterberg)	szakmai		037, 038, 028/21	627569	259831		
2366	6	Vaskapuszta	szakmai		08/4	628124	261075		
2367	7	Rohracker I.	szakmai		022/5, 012/2	627893	260850		
2368	8	Rohracker (Pap-föld) II.	szakmai		022/2, 021/2, 022/7	627740	260495		
2369	9	Friedhofäcker (Temető-dűlő)	szakmai		025/5, 014/13, 014/16, 014/15, 014/14, 021/3	628136	260663		
2370	10	Rohracker (Pap-föld) III.	szakmai		022/2, 021/2, 023/3	627586	260155		

# Lelőhelyek térinformatikai adatszolgáltatása Leányvár

